

IZVJEŠĆA SA ZNANSTVENIH SKUPOVA

International Geographic Union – Regional Conference, 12-16 July 2010, Tel Aviv, Israel

U razdoblju od 12. do 16. srpnja 2010. Tel Aviv je bio domaćin regionalne konferencije u organizaciji Međunarodne geografske unije (IGU) i Izraelskoga državnog odbora za geografiju (*The Israeli National Committee for Geography*). Unatoč svim kontroverzama oko povjeravanja domaćinstva konferencije Izraelu, kao i bojkota dijela akademske zajednice u znak prosvjeda protiv aktualne izraelske politike prema palestinskom narodu, konferencija koja se održavala u hotelu "Dan Panorama" u Tel Avivu protekla je razmjerno uspješno, uz aktivno sudjelovanje oko 450 znanstvenika i stručnjaka iz cijeloga svijeta, kao i određeni broj sudionika koji su nazočili izlaganjima kao slušatelji.

Međunarodnoj konferenciji u Tel Avivu svoj su doprinos dali i hrvatski znanstvenici sa zadarskog Odjela za geografiju doc. dr. sc. Maša Surić, dr. sc. Robert Lončarić i Branimir Vukosav, prof., koji su u sklopu sekcije o kršu (*Karst*) predstavili ukupno tri rada. U radu pod nazivom *Croatian submerged caves – undisclosed treasure* doc. Surić izložila je pregled osnovnih obilježja hrvatskih potopljenih speleoloških objekata koji su najmanje istražena krška pojava u Hrvatskoj, a kojih je unatoč tome u hrvatskome dijelu Jadrana do sada otkriveno 235. Nadalje, izlaganjem pod nazivom *Water management on the Croatian Islands – a question of survival* (u koautorstvu s doc. dr. sc. Mašom Surić i prof. dr. sc. Damirom Magašem) dr. sc. Robert Lončarić izložio je osnovne probleme vezane uz vodoopskrbu hrvatskih otoka u povijesno-zemljopisnom i suvremenom prostornom kontekstu. Treće izlaganje zadarskih geografa bilo je *Valorization and Management of Karst Poljes in Southern Croatia – the Example of Jezero Polje* koje je predstavio Branimir Vukosav, prof. (koautor prof. dr. sc. Damir Magaš), a kojim su prikazane osnovne značajke problematike vrjednovanja krških polja u južnome dijelu Hrvatske, uz poseban osvrt na prostor polja Jezero. U sklopu sekcije o kršu, odnosno poslije njezina završetka, održana je i sjednica Komisije za krš MGU (*IGU Commission on Karst*) pod predsjedanjem prof. Elene Trofimove.

Poslije završetka sudjelovanja na konferenciji zadarske je znanstvenike ugostio prof. dr. sc. Dan Bowman, emeritus sa Sveučilišta *Ben-Gurion University of the Negev* u izraelskom gradu Beer' Shevi. Zahvaljujući gostoprimstvu i velikodušnosti prof. Bowmana, zadarski su znanstvenici ostvarili rijetku prigodu za niz kvalitetnih terenskih izlazaka uz njegovo stručno vodstvo. Tako su, uz prethodan posjet i obilazak Tel Aviva i Jeruzalema kao dvaju najistaknutijih izraelskih gradskih središta, posjećene i brojne geografski, geološki i povijesno zanimljive i intrigantne lokacije u pustinji Negev (npr. erozivni krateri, te ostatci drevnoga nabatejskoga grada Mamshita), kao i niz manjih urbanih pustinjskih središta. Posebno dojmljiv i poučan bio je obilazak Mrtvog mora, slanog jezera i najveće svjetske depresije čija je površina na oko 425 metara ispod morske razine, a zbog izrazito suhih klimatskih uvjeta doživljava vrlo veliko isparavanje i povlačenje od prosječno jedan metar godišnje. Osim obilježja geomorfološkog i hidrološkog fenomena, Mrtvo je more zanimljivo i biologima s obzirom na to da je zbog saliniteta život u njemu ograničen tek na određene vrste mikroorganizama i biljnih vrsta. Pri obilasku šireg prostora Mrtvog mora zadarski su geografi posjetili i Masadu, povijesnu utvrdu židovskih pobunjenika iz razdoblja rimske vladavine nad ovim prostorom, kao i kibuc Ein Gedi u kojemu su, osim specifičnoga načina ustroja društvene i gospodarske strukture, bili u prilici upoznati i običi i botanički vrt s impresivno raznolikim biljnim vrstama iz cijelog svijeta.

Uz spomenute terenske obilaske s prof. Danom Bowmanom, zadarski su znanstvenici svoj boravak u Izraelu iskoristili i za posjet Eilatu, izraelskom gradu s oko 60.000 stanovnika, smještenom na krajnjem jugu države, na obali Akabskog zaljeva u Crvenom moru. Eilat je u neposrednoj blizini granica s Arapskom Republikom Egipat i Hašemitskim Kraljevstvom Jordan, a unatoč vrlo suhoj klimi (37 mm oborina godišnje) i temperaturama koje ljeti nadmašuju 40 °C, dok se zimi ne spuštaju ispod 22 °C, slovi kao sve popularnije turističko odredište s ubrzanim razvojem u tom segmentu. Uz smještaj na obali, fenomene poput najsjevernijega koraljnog grebena na svijetu i razmjerno povoljnu klimu za kupališni turizam, tome svakako pridonosi i činjenica da je ovaj grad od 1985. godine slobodna carinska zona.

Boravak u Eilatu zadarski su geografi iskoristili i za prelazak graničnog prijelaza Wadi Araba i jednodnevni boravak u Jordanu, posjetivši drevnu Petru, ostatke glavnoga grada Nabatejaca, poznatog po veličanstvenim građevinama uklesanim u stijenu, koji je jedna od najvećih kulturnih znamenitosti Bliskog istoka, a od 1985. nalazi se i na UNESCO-voj listi svjetske kulturne baštine.

Na kraju valja istaknuti da je unatoč određenim nesuglasticama koje su prethodile njezinu održavanju, regionalna konferencija u Tel Avivu ostvarila svoju svrhu, a posebnu pohvalu zaslužuje dobra organizacija. Sljedeća regionalna konferencija u organizaciji Svjetske geografske unije (IGU) predviđena je za kolovoz 2013. godine, a održat će se u japanskom gradu Kyotu.

Branimir Vukosav

International symposium *Geoecology – XXI Century Theoretical and Applicative Tasks*, 21-24 September 2010; Žabljak - Nikšić, Crna Gora

Od 21. do 24. rujna 2010. održan je u Crnoj Gori (Nikšić – Žabljak) Međunarodni simpozij *Geoekologija – 21. stoljeće, teorijski i aplikativni zadatci*. Simpozij su, pod pokroviteljstvom Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine Crne Gore, organizirali Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, Institut za geografiju Nikšić, NVO "Geo-Eko Montenegro", Hidrometeorološki zavod Crne Gore, Zavod za zaštitu prirode i Agencija za zaštitu životne sredine Crne Gore. Izlaganja sudionika održala su se u Kulturnom centru Žabljak i na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, a sudjelovalo je oko 70 domaćih i inozemnih znanstvenika i stručnjaka.

U Žabljaku je 21. rujna 1991. donesena Deklaracija o proglašenju Crne Gore ekološkom državom, što je glavni razlog odabira tog mjesta za održavanje simpozija. Na taj način, datumom održavanja ovog simpozija obilježila se 19. godina od proglašenja Crne Gore ekološkom državom.

Otvaranje simpozija održano je u Centru za kulturu u Žabljaku uz fotoizložbu *Prokletije – Novi nacionalni park u Crnoj Gori*. Skup su pozdravili predstavnici lokalnih vlasti i akademske javnosti. Rad simpozija počeo je izlaganjima u Plenarnoj sekciji, u sklopu koje je predstavljeno 14 radova, a naglasak je bio na predmetima, strukturi i zadacima suvremene geoekologije.

Simpozij je bio podijeljen u 5 tematskih cjelina, a uz svaku sekciju održano je i tematsko izlaganje postera. Prva sekcija bila je posvećena stanju i perspektivama ekološke države Crne Gore. Održano je 13 izlaganja, a najveće zanimanje sudionici su pokazali za izlaganja o potencijalima za razvoj turizma na području Durmitora. Poslije prve sekcije razvila se rasprava o prirodnim i razvojnim resursima i potencijalima Nacionalnog parka "Durmitor", koji je poradi ekoloških i turističkih vrijednosti krajobraza od 1980. godine uvršten u popis svjetskoga kulturnog nasljeđa pod zaštitom UNESCO-a.

U drugoj sekciji, pod nazivom *Geoekološki problemi geodiverziteta i biodiverziteta*, stručnjaci iz različitih znanstvenih disciplina razmatrali su složenu geoekološku problematiku krša (karsta) i speleologije, biodiverziteta, geodiverziteta i geonasljeđa. Prikazani rezultati istraživanja 13 izloženih radova dali su nova rješenja za smanjenje devastacije i degradacije životne sredine u različitim dijelovima Jugoistočne Europe. Doprinos novim metodama i rješenjima u svojim izlaganjima dali su i zadarski znanstvenici Ante Šiljeg (*Primjena GIS tehnologije u geografskoj analizi: primjer otoka Visa*) i Silvija Šiljeg (*Ugroženost okoliša u Međimurskoj županiji*).

Treća sekcija bavila se geoekologijom u geotehnici. Izlaganje prof. Jelene Goljanin o geoekološkim obilježjima vrtača Ravne planine izazvalo je kraću raspravu i razmjenu iskustava u sličnim analizama reljefa uz primjenu GIS tehnologije sudionika iz susjednih zemalja (Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Srbije).

Geoekologija u prostornom planiranju i geotehnici bila je tema četvrte sekcije u sklopu koje je održano 9 izlaganja. Svi podnesci razmatrali su geoekološko kartiranje zasnovano na GIS tehnologiji, a u funkciji učinkovitijega prostornog planiranja i GIS interpretaciji urbanih kategorija na primjerima različitih gradova. Domaći znanstvenici i stručnjaci govorili su o različitim aspektima uređenja prostora i ekološko-urbanom restrukturiranju u Crnoj Gori.

Izlaganja posljednje, pete, sekcije o geoekološkoj problematici Nikšića i okolice održana su na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, gdje se radu simpozija priključio i velik broj studenata Filozofskog fakulteta. Nakon završenih izlaganja ruski akademik Vladimir Ivanović Osipov održao je završno predavanje pod nazivom *Neki aspekti suvremene geoekološke problematike u svijetu*. U kasnim prijepodnevnim satima trećeg dana simpozija održano je predavljanje knjige Miomira Radovića *Turistička geografija Crne Gore*.

Za sudionike skupa priređen je i cjelodnevni terenski obilazak oko Durmitora i *rafting* na Tari. Sudionici imali priliku upoznati raznovrsnost hidrografskih, glacijalnih, speleoloških, geoloških i geomorfoloških pojava, posebice slojeve karbonata i fliša od podnožja do vrha masiva Durmitora, bogatstvo i raznolikost raslinja uz brojne endemske vrste uz rijeku Taru.

Simpozij je popraćen Zbornikom radova *GEOECO 2010 – Geoekologija 21. stoljeća, teorijski i aplikativni zadatci* sa 716 strana teksta i 73 rada. Radovi su svrstani po tematskim cjelinama: plenarna sekcija, prirodni resursi i potencijali, životna sredina (tj. okoliš, op.p.), geodiverzitet i biodiverzitet, geoekologija u prostornom planiranju i geotehnici i geokološka problematika Nikšića i okoline. U zborniku su objavljeni radovi hrvatskih znanstvenika: Andrija Bognar, Helena Ilona Bognar: *Geoekološko vrednovanje reljefa Hrvatske*, Martin Glamuzina: *Suvremene promjene pejzaža delte Neretve pod utjecajem meliorativnih procesa*, Željka Šiljković: *Gdje završava industrijski otpad?*, Ante Šiljeg: *Primjena GIS tehnologije u geografskoj analizi: primjer otoka Visa*, i Silvija Šiljeg: *Ugroženost okoliša u Međimurskoj županiji*.

Održani međunarodni simpozij pružio je mogućnost neposredne komunikacije i razmjene znanja i iskustva znanstvenika i stručnjaka iz različitih znanstvenih disciplina s ciljem jačanja buduće suradnje u području geoekologije. Utvrđeni su značenje geokološke teorije i prakse, stanje i perspektive te potreba za obrazovanjem i popularizacijom geoekologije u međunarodnoj znanstvenoj zajednici.

Silvija Šiljeg

Third Conference of the Adriatic Forum *Regional Development and Regionalisation*, 23-25 September 2010., Beč, Austrija

U Beču je 23.-25. rujna 2010. godine održana Treća konferencija Jadranskog foruma (*Adriatic Forum III*) pod nazivom *Regionalni razvoj i regionalizacija* koju je organizirao Institut za urbana i regionalna istraživanja Austrijske akademije znanosti u suradnji s Institutom za geografiju i regionalna istraživanja (Sveučilište u Beču), Međunarodnom geografskom unijom (Komisija za političku geografiju), Međunarodnim kartografskim društvom (Komisija za nacionalne i regionalne atlase) i Austrijskim geografskim društvom. Konferencija je održana u prostorijama Austrijske akademije znanosti u Beču.

U radu su sudjelovala 83 znanstvenika iz 16 zemalja: Austrije, Hrvatske, Rumunjske, Italije, Poljske, Slovenije, Njemačke, Češke, Bosne i Hercegovine, Mađarske, Rusije, Srbije, Francuske, Španjolske i Crne Gore. S obzirom na broj sudionika, izlaganja su bila podijeljena u sedam sekcija na kojima je ukupno predstavljeno 35 radova. Podnescima je obuhvaćeno sedam tematskih skupina: Jadranski prostor kao makroregija, Prekogranična suradnja i regionalna gospodarska integracija, Regionalizacija, političko administrativna decentralizacija i regionalizam, Prostorne socioekonomske nejednakosti, Regionalne strukture i razvoj, Urbani i ruralni razvoj te Turizam kao čimbenik regionalnog razvoja.

Hrvatsku je na skupu predstavljalo 11 sudionika zaposlenih na tri visokoškolske ustanove – Geografskom odsjeku PMF-a Sveučilišta u Zagrebu (Zoran Stiperski i Jelena Lončar), Odjelu za geografiju Sveučilišta u Zadru (Damir Magaš, Josip Faričić, Vera Graovac Matassi i Lena Mirošević) te Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Opatiji, Sveučilišta u Rijeci (Edna Mrnjavec, Nadia Pavia, Christian Stipanović, Nataša Kovačić i Mladenka Popadić). Znanstvenici s Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru izložili su dva rada: *South Croatia – Regional Complex of Dalmatia as Mental Construction* (autori: Lena Mirošević, Josip Faričić i Damir Magaš) i *Concentration of Population in Croatian Littoral Area – the Example of Dalmatia (South Croatia)* (autori: Vera Graovac Matassi i Josip Faričić).

Posljednjeg dana konferencije upriličena je stručna ekskurzija u području jezera Neusiedl (Nežidersko jezero) u graničnom prostoru prema Mađarskoj. U sklopu ekskurzije posjećeni su selo Oslip/Uslop i grad Rust u Austriji, gradovi Sopron/Ödenburg i Fertőd u Mađarskoj te Nacionalni park "Jezero Neusiedl". Na kraju skupa dogovoreno je da će se sljedeća, četvrta, konferencija Jadranskog Forum, nakon prvih triju u Trstu, Kopru i Beču održati na Sveučilištu u Zadru u rujnu 2011. godine.

Vera Graovac Matassi

4. hrvatski geološki kongres, 14.-15. listopada 2010., Šibenik

U Šibeniku je 14. i 15. listopada 2010. godine održan 4. hrvatski geološki kongres s međunarodnim sudjelovanjem. Organizatori su, kao i do sada, bili Hrvatsko geološko društvo, Hrvatski geološki institut, Prirodoslovno-matematički fakultet i Rudarsko-geološko-naftni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, te INA d.d. U okviru kongresa održana je i radionica *Geologists in Europe – the Legislative and Regulatory Framework*, koju su organizirali Hrvatsko geološko društvo i *European Federation of Geologists*.

Na ovom najvećem okupljanju znanstvenika, stručnjaka i gospodarstvenika s područja geologije sudjelovalo je oko 270 sudionika, gotovo jednak broj kao i na prethodnom, 3. hrvatskom geološkom kongresu održanom u Opatiji 2005. g. Međutim, čak 230 prijavljenih radova, skoro dvostruko više nego na prošlom kongresu, govori o iznimnoj aktivnosti geološke struke ne samo u znanstvenim okvirima već i u gospodarstvu, zaštiti okoliša, očuvanju geološke baštine i sl. Unatoč financijama ograničenom trajanju kongresa, održano je čak 78 usmenih izlaganja dok su preostali radovi bili predstavljeni putem postera.

Pozvani predavači obradili su teme o utjecaju geosfere i biosfere na postanak dolomita (*Judith A. McKenzie: Linking the Geosphere & Biosphere to Understand Dolomite Formation*), o praporu, tj. njegovim sedimentnim zapisima velike rezolucije (*Manfred Frechen: Loess – High Resolution Sediment Archives*), te o strateškim zalihama podzemnih voda (*Zoran Nakić: Zaštita strateških zaliha podzemnih voda Republike Hrvatske*). Ostali radovi bili su svrstani u 14 sekcija: *Petrologija sedimentata i analiza bazena, Paleontologija i historijska geologija, Geološka baština, Petrologija magmatskih i metamorfnih stijena, Inženjerska geologija, Hidrogeologija, Geofizika, Geomatematika, Geologija ugljikovodika, Zaštita okoliša, Geologija krša, Mineralogija i geokemija, Geologija kvartara i geoarheologija, te Strukturna geologija, geomorfologija i tektonika.*

U okviru terenskog dijela kongresa održane su tri pretkongresne stručne ekskurzije – jednodnevno upoznavanje s geološkom baštinom Geoparka Papuk, dvodnevni teren kroz hrvatske Dinaride s osvrtom na geologiju, hidrogeologiju i mineralne sirovine te trodnevna tura kroz Dinaride Bosne i Hercegovine i Hrvatske gdje su sudionici bili upoznati s evolucijom i recentnim geotektonskim odnosima tog područja. Ova je posljednja ekskurzija pobudila iznimno zanimanje jer to područje (Trbuk, Maglaj, Žepče, Nemila, Vranduk, Lašva itd.) zbog geopolitičkih prilika u regiji u posljednja dva desetljeća nisu imali priliku posjetiti naraštaji mlađih geologa. Tri postkongresne ekskurzije obuhvatile su jednodnevni prikaz odabranih lokaliteta iz geološkog inženjerstva na području srednje Dalmacije i Like, zatim cjelodnevni teren brodom uz upoznavanje geologije južnoga Kornatskog otočja, te dvodnevnu ekskurziju koja je uključila objašnjavanje razvitka predgornog bazena Dinarida (fliš i molasa sjeverne Dalmacije).

Sudionici kongresa na izdanku bijelih gornjotrijaskih dolomita u Kupreškim vratima

Kao i na prethodna tri hrvatska geološka kongresa, priređene su dvije iznimno kvalitetne publikacije, obje u uredništvu Marije Horvat: *Knjiga sažetaka* koja je zbog opsežne građe (233 sažetka na 429 stranica) ipak priređena samo u digitalnom obliku, te tiskani *Vodič ekskurzija* (201 str.) koji će se s 32 cjelovita rada na hrvatskom i engleskom jeziku sigurno i u budućnosti koristiti za različite stručne ekskurzije, terenske nastave studenata i sl.

U zaključnim razmatranjima pri zatvaranju kongresa istaknuto je zadovoljstvo zbog sudjelovanja velikog broja mladih znanstvenika i stručnjaka koji, uz ostalo, drže korak s razvojem novih tehnologija, kao i zbog pojačanog zanimanja za zaštitu i popularizaciju geološke baštine Hrvatske. Također, upućen je poziv geolozima u svim ustanovama da se odazovu na suradnju s osnovnim i srednjim školama koje su pokrenule inicijativu osnivanja geoloških zbirki u svojim školama. Zbog iznimnog zanimanja i velikog broja predstavljenih radova zaključeno je da je pet godina predugo "međukongresno" razdoblje te će 5. hrvatski geološki kongres biti održan vjerojatno za četiri, a možda čak i za tri godine.

Maša Surić

Skup speleologa Hrvatske, 5.-7. studenog 2010., Biograd

Povodom proslave obljetnice 110 godina djelovanja Speleološkog odsjeka "Liburnija" iz Zadra, koji je 1900. godine kao speleološka sekcija osnovan u sklopu zadarskog Turističkog društva "Liburnija", u Biogradu je od 5. do 7. studenog 2010. godine upriličen Skup speleologa Hrvatske. Skup je organiziran pod pokroviteljstvom Grada Biograda, Nacionalnog parka "Paklenica", Parka prirode "Vransko jezero", Komisije za speleologiju Hrvatskog planinarskog saveza te Hrvatskog speleološkog saveza. Cilj je skupa bio da se, uz obilježavanje 110. godišnjice prve speleološke udruge na prostoru Hrvatske, istakne duga tradicija speleološke djelatnosti u Hrvatskoj i doprinos speleologa u istraživanju krških pojava, te da se objelodani pregled najnovijih rezultata speleoloških istraživanja na području Hrvatske.

Skupu je nazočilo oko 250 speleologa iz različitih znanstvenih ustanova te brojnih speleoloških udruga (SO "Liburnija", Zadar, SO HPD "Mosor", Split, SO HPK "Sv. Mihovil", Šibenik, SO HPD "Imber", Omiš, SO PDS "Velebit", Zagreb, SO HPD "Željezničar", Zagreb, HBSD, Zagreb, DDISKF, Zagreb, SK "Ozren Lukić", Zagreb, SK "Ursus spelaeus", Karlovac, SD "Karlovac", Karlovac, SK "Samobor", Samobor i dr.).

Prvog dana skupa, nakon svečanog otvaranja, održana su ukupno 22 predavanja koja su obuhvatila preglede višegodišnjih speleoloških istraživanja špiljskih objekata uglavnom na prostoru Južne Hrvatske (Dalmacije), nekoliko predavanja bilo je vezano uz zaštitu i praćenje (monitoring) šišmiša u špiljama, a predstavljeni su i rezultati različitih biospeleoloških istraživanja kao i izvješća s posljednjih speleoloških ekspedicija. Na 22 izložena postera podneseni su najnoviji nacrti i fotodokumentacija, a u večernjem dijelu je priređeno 7 filmskih projekcija sa speleoloških ekspedicija uz dodatak kratkih filmova talijanskih i drugih autora s natjecanja *Speleoclips – CASOLA 2010*. Održan je i okrugli stol na temu *Speleološko školovanje u Hrvatskoj*, pod vodstvom Dalibora Paara (PMF, Zagreb), člana Komisije za speleologiju Hrvatskog planinarskog saveza.

Drugog dana skupa, u gradskoj vijećnici grada Biograda, održani su okrugli stol s temom *Speleoronjenje u Hrvatskoj danas* uz predavanje o radu Hrvatske gorske službe spašavanja (HGSS) i njezine speleoronilačke grupe (voditelj grupe Ivica Ćukušić), te predstavljanja ostalih sudionika s temom speleoronjenja u Hrvatskoj. Skup je okončan terenskim obilaskom spilja Zadarske županije.

Andrijana Lončar

1. hrvatski speleološki kongres s međunarodnim sudjelovanjem, 24.-27. studenog 2010., Poreč

U Poreču je od 24. do 27. studenog 2010. godine održan Prvi hrvatski speleološki kongres s međunarodnim sudjelovanjem. Priredili su ga Hrvatski speleološki savez i Hrvatska udruga za podzemnu gradnju, a održan je pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) te uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske i Međunarodne speleološke unije (UIS).

Na kongresu je sudjelovalo oko stotinu domaćih i inozemnih autora s 53 znanstvena i stručna rada iz velikog broja znanstvenih i stručnih ustanova, kao i speleoloških udruga. Radovima su obuhvaćena gotovo sva područja speleologije koja se neizostavno vežu uz druge znanstvene discipline poput geografije, geologije, arheologije, antropologije, biologije itd.

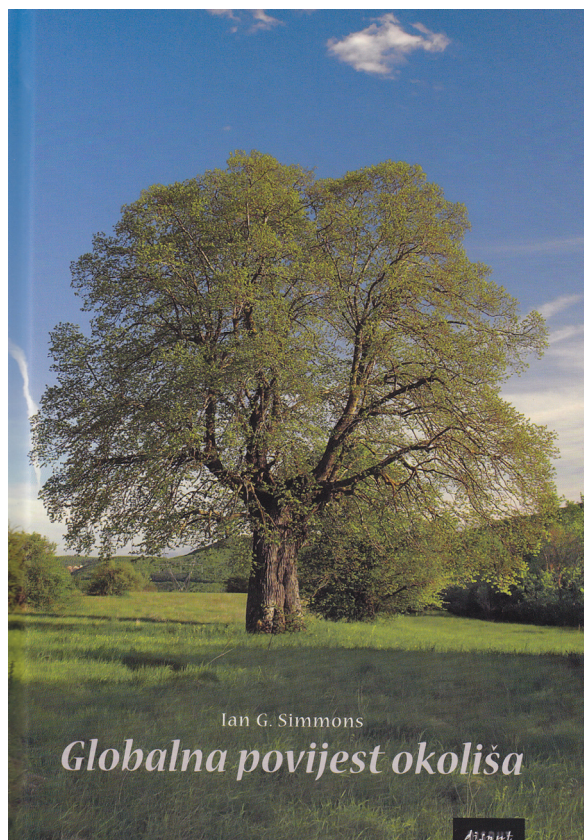
Kongres je otvoren pozvanim predavanjima *Hrvatski akademici i istraživanje špilja* (Ž. Kučan), *Dr. Josip Poljak – začetnik znanstvenih istraživanja špilja Hrvatske* (S. Božičević) i *Istraživanja i sanacija kaverne u tunelu Vrata na autocesti Zagreb – Rijeka u Hrvatskoj* (M. S. Kovačević i M. Garašić), nakon čega su slijedili usmena izlaganja, predstavljanje postera i dvije video projekcije speleološke tematike. U okviru kongresa održan je i okrugli stol na temu *Speleologija i podzemna gradnja* čiji su moderatori bili M. S. Kovačević, B. Vivoda i M. Garašić. Zadnji dan kongresa posjećena je obližnja uređena i posjetiteljima dostupna jama Baredine.

Hrvatska je jedna od rijetkih zemalja koja gaji susljednu tradiciju organiziranih speleoloških istraživanja već duže od 120 godina, još otkako je pri *Geologijskom povjerenstvu Kraljevine Hrvatske i Slavonije* osnovan *Odbor za istraživanje špilja*. Iako je ovo nominalno tek prvi nacionalni speleološki kongres, stručna i znanstvena aktivnost hrvatskih speleologa neprekidno je održavana i bila je predstavljena u okviru domaćih i međunarodnih kongresnih i konferencijskih skupova srodnih disciplina. Uspostavom nacionalnog kongresa stvorena je nova platforma gdje će se predstavljati najnovije znanstvene spoznaje i postignuća svih aspekata speleološkog djelovanja.

Andrijana Lončar

PRIKAZI KNJIGA

Ian G. SIMMONS: *Globalna povijest okoliša – od 10 000. pr. Kr. do 2000. n. Kr.*, Disput, Zagreb, 2010., ISBN 978-953-260-115-2, 306 str.

Izdavačka kuća Disput iz Zagreba objavila je 2010. knjigu *Globalna povijest okoliša – od 10 000. pr. Kr. do 2000. n. Kr.* autora Iana G. Simmonsa. Izvornik rukopisa objavljen je u izdanju Edinburgh University Pressa u Edinburghu 2008. pod naslovom *Global Environmental History. 10 000 BC to AD 2000*. Djelo je podijeljeno, nakon *Prologa* i *Prologa*, u šest glavnih poglavlja: *Rezonancije*, *Sakupljači-lovci i njihov svijet*, *Predindustrijska poljoprivreda*, *Industrijski svijet*, *Postindustrijska era?* i *Nove teme*. Ta su poglavlja strukturirana u velik broj manjih poglavlja i potpoglavlja, s logično usustavljenom građom, što čitatelju omogućuje susljedno praćenje proučavane problematike. Svako poglavlje započinje grafičkim prilogom i njegovom kratkom interpretacijom koja čitatelja uvodi u složenu znanstvenu historijsko-geografsku raspravu. Tekst rukopisa upotpunjen je s 8 tablica koje pridonose zornom sagledavanju složene teme povijesti globalnog okoliša. Svako poglavlje prati referentni instrumentarij s ukupno 600 podnožnih bilješki s iscrpnim pregledom literature. Premda, međutim, nema cjelovitog abecednog popisa literature kao što je uobičajeno u sličnim djelima, čitatelj nije uskraćen jer je ona sva navedena u bilješkama. Na kraju rukopisa priređeni su *Tumač pojmova*, *Popis kratica* i *Kazalo*.

Rukopis privlači veliku pozornost javnosti budući da je to tekst iznimne vrijednosti, izvrsno prihvaćen u globalnoj znanstvenoj zajednici. Povijest okoliša važna je tema istraživanja geografa, povjesničara, ekologa, pa i sociologa, ekonomista, biologa, fizičara i dr. Štoviše, pri proučavanju okoliša optimalan je multidisciplinarni pristup koji omogućuje stvaranje cjelovite slike o problematici koja se sastoji od mnogo elemenata koje nije uvijek jednostavno, a kadšto nije ni moguće, obuhvatiti jednim istraživanjem i jednim djelom. Možda je dobro imati na umu tvrdnju K. Jenkinsa, koji kaže da je prošlost tako nepregledna da nije moguća totalna historija. Ipak, ovim prijevodom na hrvatski jezik znanstvenoj i stručnoj javnosti u Hrvatskoj i nekim susjednim zemljama neposredno je približena prošlost okoliša u mjeri koja do sada, s obzirom na kvalitetu i kvantitetu djela, u svijetu nikada nije postignuta. U djelu se sveobuhvatno obrađuje tema koju zbog mnoštva relevantnih činjenica i teorija, te metoda i pristupa proučavanju okoliša, teško kompetentno može obraditi jedan autor. I. G. Simmons je to, može se reći, ipak uspio, svrstavajući se u red znanstvenika koji svojom erudicijom nadmašuju većinu onih koji se bave istom temom. Pri tome se nije zapleo u prekomjernim specijalističkim razmatranjima niti se raspršio u pokušaju da iznese sve što je vezano uz dosadašnja i njegovo osobno proučavanje okoliša.

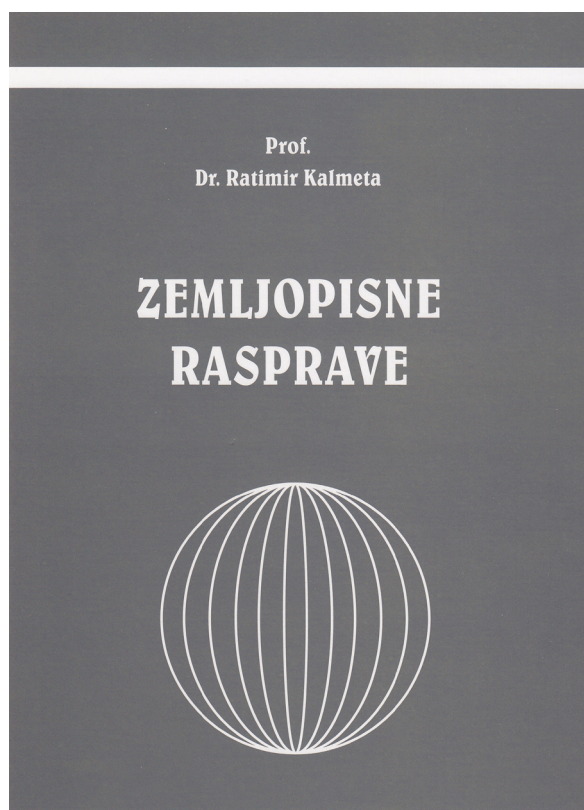
Autor lapidarno, kombinirajući indukciju i dedukciju, povezuje prirodne (geografske, biološke, geološke, kemijske, fizikalne i dr.) temelje razvitka raznorodnih društava i ekonomija koji su pridonosili oblikovanju specifičnoga okoliša s osnovnim ekonomskopovijesnim i kulturnopovijesnim obilježjima pojedinih epoha. Naravno, budući da je obrađen globalni okoliš, nije jednostavno složeni proces mijena okoliša pratiti po jednoj (istoj) kronološkoj lenti. Pojedini dijelovi svijeta u isto vrijeme nalazili su se u različitim stadijima razvitka materijalne i duhovne kulture, što se odražavalo na različit izgled, funkcije i organizaciju geoprostora. Tih je razlika, u skladu s posvudašnjom globalizacijom praćenom brzim razvitkom znanosti

i tehnologije, sve manje pa se i globalni okoliš u nekim aspektima približava zajedničkim konturama. No, geografske razlike (reljef, klima, živi svijet, kultura, religija i dr.) među pojedinim dijelovima svijeta tolike su da ni ista, primjerice, informatička tehnologija, ne može dovesti do potpunoga srastanja u jednoobrazni okoliš. Globalni se okoliš, dakle, sastoji od skupa kontinentalnih, regionalnih i lokalnih okoliša koji se međusobno prožimaju tvoreći mozaik koji fizionomijski tvori jednu složenu sliku, a istodobno funkcionira kao zrcalo u kojem se u jednom trenutku odražavaju različiti prostorni metabolizmi.

Sukladno prikladnosti pristupa, jedinstvenosti u globalnim razmjerima te činjenici da ovo djelo nadomješta prazninu u postojećoj istovrsnoj literaturi objavljenoj na hrvatskom jeziku, Simonsovom će se knjigom biti moguće služiti kao priručnikom na svim razinama sveučilišnih studija geografije, povijesti, ekologije i srodnih znanstvenih disciplina, a istodobno će biti djelo koje će značajno popularizirati znanost o okolišu. Apsorpcija ovog djela hrvatsku znanstvenu i kulturnu javnost i u ovoj će prilici približiti aktualnim vodećim svjetskim znanstvenim ostvarenjima. Tome će svakako pridonijeti i vrlo kvalitetan prijevod Damjana Lalovića te urednički – diskretni ali umnogome i na više mjesta dobrodošli – zahvati Borne Fürst Bjeliš, redovite profesorice na Geografskom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Josip Faričić

Ratimir KALMETA: Zemljopisne rasprave, Ekološki glasnik, d.o.o., Zagreb, 2008., 312 str. i Zemljopisne i druge rasprave, Ekološki glasnik, d.o.o., Zagreb, 2009., 342 str.

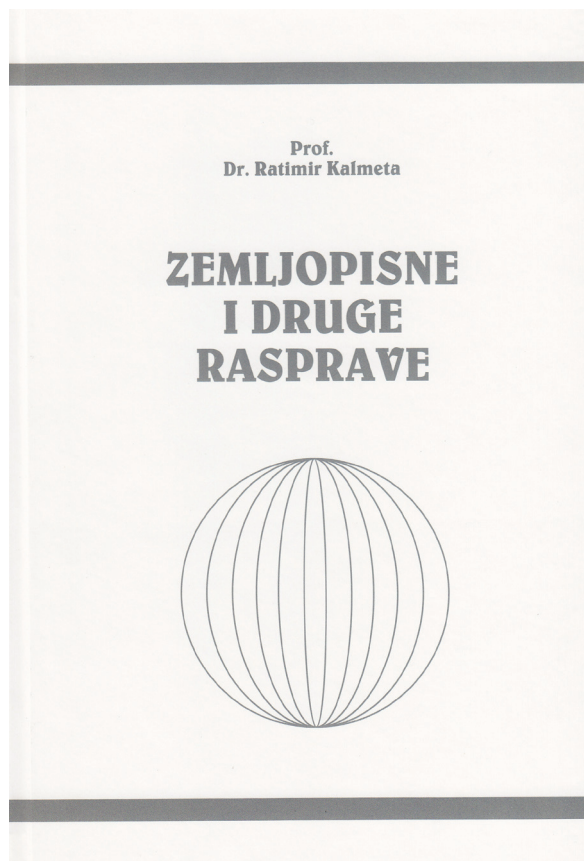

Velikim zalaganjem gospođe Vere Kalmeta iz tiska su izašle dvije knjige radova njezina pokojnog supruga, sveučilišnog profesora Ratimira Kalmete (22. lipnja 1916. – 24. kolovoza 2005.) koje svojim sadržajem izazivaju posebnu pozornost čitateljstva, podjednako geografa i lingvista. Radi se o stvaratelju koji se svojim otvorenim i jasnim stilom i čvrstim stavovima o upotrebi geografskih (zemljopisnih) imena, imenovanju hrvatskih krajeva i upotrebi naziva *zemljopis* kao istoznačnice za *geografiju* u hrvatskom jeziku itd., s rodoljubnoga hrvatskog motrišta, javljao brojnim člancima u vrijeme kada se radikalno jugoslavenstvo manifestiralo i u geografskoj problematici. Stoga je poslije 26 godina rada označen je početkom sedamdesetih godina 20. st. kao hrvatski nacionalist i prerano umirovljen. Njegova supruga posvetila je ova izdanja, kako je navela "Na spomen i pamćenje suprugu onkraj života", nadoknađujući tako prazninu koju je izazvalo odbacivanje ili zanemarivanje njegovih radova od vremena kada su nastajali do danas.

Prva i druga knjiga kronološki su skup objavljenih Kalmetinih radova, i to od 1950. do 1982. u prvoj knjizi i od 1982. do 2000. u drugoj knjizi. U preko pedeset radova objavljenih u prvoj knjizi, i u preko 70 članaka objavljenih u drugoj

knjizi, autor jasno, profesionalno i najčešće čvrsto utemeljeno, razmatra pojedine regionalno-geografske teme, teorijsko-geografske teme, ali i kroz javna, stručna, popularna glasila i druge tiskovine raspravlja oko značajnih pitanja suvremene geografije, njezina predmeta, nazivlja, metodologije itd. Radovi su, bez

obzira na vrstu, poredani u vremenskom slijedu izlaženja, a obje knjige na kraju prati popis, tj. bibliografija. U prvoj je knjizi kratak pogovor s najavom druge knjige, a na početku je druge knjige i kratka bilješka o autoru iz pera nakladnika.

Nekoliko je iznimno zanimljivih tematski određenih motrišta njegova znanstvenog i stručnog rada te razmatranja i polemiziranja. Jedno se odnosi na proces nastave, programske osnove, nastavne, pretežno regionalno-geografske i ekonomsko-geografske teme dijelom sa znanstvenim dijelom sa stručnim predznakom (primjerice: *Privreda Islanda, Poznajete li Jadran, Geografski položaj otoka Krka, Uvod u ekonomsku geografiju, Je li Evropa kontinent?, Zloporaba naziva fjord, Polarni dan i noć, Obala i obalna crta, Životni standard pučanstva u Ekvadoru i Peruu, Sargaško more, Arktik – područje burne budućnosti, Popularno-znanstvena sinteza o Grčkoj, Rijeka kao tranzitna luka* i više drugih). S tim su u vezi i znanstveni i stručni članci o pojedinim, geografski relevantnim prirodnim pojavama (*Polarni dan i noć, Čovjek prkosi vulkanskim erupcijama, Sargaško more* i dr.).

Drugi važan aspekt nadasve je zanimljivo i beskompromisno raspravljanje, argumentiranje i razmatranje oko brojnih pojmova, te upozoravanje

na potrebu jasnog i točnog izražavanja, u skladu s normama hrvatskog jezika i u našoj znanosti. Mnogi su od tih stavova u suvremeno vrijeme i prihvaćeni (primjerice *Evropa* umjesto *Evropa*, *kućanstvo* umjesto *domaćinstvo*, *pomorac* umjesto *moreplovac*, odgovarajuća primjena pojmova *krš* i *kras*, *Hrvatsko primorje*, *Kvarnerski kraj*, *okolina*, *okolica* i *okolish*, *slijev* i *porječje*, *brdo* i *brijeg*, *gora* i *planina*, *kamen* i *stijena*, *tjesnac* i *morski prolaz*, *fjord*, *onečišćenje*, *zagađenje*..., pravilno/izvorno pisanje zemljopisnih imena itd.), a posebnu pozornost privlače i njegovi stavovi u člancima i polemikama u kojima se odlučno bori za primjenu hrvatskog jezika u znanosti, odnosno protiv stranih utjecaja, posebice srbizama (*O imenima na našim zemljovidima, O uporabi zemljopisnih naziva, Faust Vrančić, Hrvatske "dalmatinske" riječi iz pomorstva u Vrančićevu dikcionaru, Jezik hrvatskoga pomorstva u Hrvatskome pravopisu, Kako posrbiti hrvatski jezik, Realistička norma, Što čeka hrvatska pošta?, Igre u duhu Jugoslavenstva*) oštro se suprotstavljajući pojedinim izdanjima hrvatskih rječnika i pravopisa (*Rječnik za inelobrazovane, Krivopis vlastitih imena u hrvatskome pravopisu*) ili neprimjerenosti i neznalačkoj primjeni srbizama u hrvatskoj literaturi (*mrki medvjed, padavine, kriva, ravan, pribrežni, ivični, gustina, džinovski, erozioni, Evropa* itd.).

Zanimljivi su čitateljima, znatnim dijelom općeprihvatljivi, ali svakako dijelom i otvoreni raspravi njegovi članci u kojima se oštro obračunava s onim pokušajima upotrebe pojedinih geografskih imena u Hrvatskoj koji odražavaju težnje balkanizacije ili dekroatizacije Hrvatske i pojedinih njezinih dijelova (*Je li Republika Hrvatska – "Balkanska država", Balkan i balkanomani, Hrvatska je država Srednje Europe i Sredozemlja, ali istodobno Podunavska i Panonska zemlja*) ili pak, kako kaže, šovinističke, hegemonističke i rasističke stavove Jovana Cvijića u odnosu na Hrvatsku i Hrvate (*Rasizam u Srbiji*).

Posebno treba istaknuti članke u kojima se Kalmeta stavlja na stranu onih lingvisti i geografa koji upotrebu hrvatskog imena *zemljopis* kao narodnog sinonima za međunarodno prihvaćeno ime *geografija* smatraju potpuno opravdanim, ne samo za struku već i znanost, odnosno ne samo u smislu "opisivanja" nego i znanstvenog proučavanja. Dapače, pisac je skloniji stalnoj uporabi domaće riječi kada je god to moguće. Time se nedvojbeno suprotstavlja velikom broju onih koji smatraju da pojam *geografija* bolje ili čak štoviše jedini odražava znanstveno obilježje znanstvene discipline. Svojim nepokolebljivim stavovima i argumentiranjem u korist imena *zemljopis* (*Zemljopisni nazivi u našem jeziku, Zemljopisne riječi u*

Brodnjaka, O uporabi zemljopisnih naziva), stavlja se na stranu onih lingvista (Težak, Jonke, Finka, Brodnjak i dr.) i geografa koji opravdavaju važnost i vrijednost ravnopravne uporabe hrvatske riječi *zemljopis* kao riječi koja je u hrvatskom jeziku, još od 19. st., istoznačnica za *geografiju* u svakom pogledu (nastavni predmet, struka, znanost itd.), što je stvar s jedne strane uvriježenosti, opće prihvaćenosti i primjene u jeziku hrvatskoga naroda, kao i prihvaćenog normiranja, odnosno dogovora da se radi o istoznačnici.

Svakako, bez obzira na to kakve dojmove proizvelo Kalmetino stvaralaštvo na čitatelja, činjenica je da je područje njegova znanstvenoga zanimanja bilo vrlo široko, od zemljopisnih tema do jezičnih i jezikoslovnih pitanja, a posebno će privući njegova osjetljivost za hrvatska stručna zemljopisna nazivlja očita iz brojnih rasprava i raspri. Zahvaljujući ljubavi, pregalaštvu i odricanju njegove supruge Vere, premda je i sama u visokoj životnoj dobi, ova je literatura postala dostupna i širokom krugu čitatelja. Visoka znanstvena i stručna naobrazba omogućila je Kalmetin istančan i minuciozan pristup raznim bitnim i osjetljivim stručnim i znanstvenim pitanjima. Ostaje vrlo upitno je li se radilo o sitničavosti, kako su pojedini ocjenjivali njegove rasprave, ili o važnim, ali namjerno ili nenamjerno, zanemarenim pitanjima kulturološke i uljudbene razine u odnosu na jezik, znanost i struku. Ostaje na čitateljima da o tome sami sude upoznajući, u ove dvije knjige predstavljen, njegov osobit i znakovit opus.

Damir Magaš

KRONIKA ODJELA ZA GEOGRAFIJU SVEUČILIŠTA U ZADRU 2009./2010.

ODVIJANJE NASTAVE U AKAD. GOD. 2009./2010.

U šesnaestoj akademskoj godini ostvarivanja dvopredmetnog studija geografije (u kombinaciji s drugim predmetom: povijest, sociologija, arheologija, strani jezik, etnologija i kulturna antropologija i dr.) od osnivanja akad. god. 1994./1995. godine te u petoj godini ostvarivanja jednopredmetnoga studija primijenjene geografije od akad. god. 2005./2006. Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru uspješno je proveo planirani program rada na preddiplomskoj i diplomskoj razini studija.

Zaposleno je ukupno dvadeset stalnih djelatnika u različitim znanstveno-nastavnim zvanjima (dva redovita profesor, jedan izvanredni profesor, šest docenata, dva viša asistenta i osam asistenata, od čega dva znanstvena novaka, i jedan predavač) i sedam vanjskih suradnika. Doc. dr. sc. Josip Faričić obavljao je dužnost pročelnika Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru, a doc. dr. sc. Maša Surić obavljala je dužnost zamenika pročelnika Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru. Prof. dr. sc. Damir Magaš obavljao je dužnost člana Senata Sveučilišta Zadru, a ujedno, kao i prethodnih godina, obavljao je i dužnost člana Matičnog odbora za područje prirodnih znanosti – polje geoznanosti, a zatim od 2010. dužnost člana novoustrojenoga Matičnog odbora za interdisciplinarno područje znanosti pri Agenciji za znanost i visoko obrazovanje Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.

U uredu Odjela za geografiju djeluje zajedničko tajništvo Odjela za geografiju i Odjela za etnologiju i kulturnu antropologiju, a tajnicu Anu Ažić Potočnjak, dipl. komunikolog poradi roditeljnog dopusta, od rujna 2010. zamijenila je Marija Škoda, dipl. komunikolog.

Nastavni plan i program dodiplomskog i preddiplomskog studija ostvaren je prema sljedećem rasporedu:

Predmet	Broj sati tjedno (ukupno)	Znanstveno-nastavni stupanj	Nastavnici i suradnici u nastavi
A) PREDDIPLOMSKI STUDIJ			
1. GODINA STUDIJA, 1. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Uvod u geografiju I	2P+1S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Blaće, prof.
Kartografija I	2P+1V+2S (75)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić A. Blaće prof.
Hidrogeografija	2P+1V+2S (75)	doc.	dr. sc. D. Perica
Osnove geologije I	2P+1S (45)	doc.	dr. sc. M. Surić
Osnove petrologije i mineralogije	1P+2V (45)	doc.	dr. sc. M. Surić
Biogeografija s ekologijom	1P+1V+1S (45)	viši asist. (vanj. sur.)	dr. sc. G. Lukač
Terenska nastava	10	doc. doc.	dr. sc. M. Surić dr. sc. J. Faričić
1. GODINA STUDIJA, 2. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Uvod u geografiju II	2P+1S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Blaće prof.
Kartografija II	2P+1V+1S (60)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić A. Šiljeg, prof.
Osnove geologije II	2P+1S (45)	doc.	dr. sc. M. Surić
Statističke i grafičke metode u geografiji	3V (45)	asistent	B. Vukosav, prof.
Kulturalna geografija	1P+2S (45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić L. Mirošević, prof.

Geoinformatika	1P+2V (45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić B. Vukosav, prof.
Terenska nastava	10	doc. doc.	dr. sc. M. Surić dr. sc. J. Faričić
1. GODINA STUDIJA, 1. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Uvod u geografiju I	2P (30)	red. prof.	dr. sc. D. Magaš
Kartografija I	2P+1V (45)	doc.	dr. sc. J. Faričić
Hidrogeografija	2P+1V (45)	doc.	dr. sc. D. Perica
Osnove geologije I	2P (30)	doc.	dr. sc. M. Surić
Osnove petrologije i mineralogije	1P+1V (30)	doc.	dr. sc. M. Surić
Biogeografija s ekologijom	1P+1V (30)	viši asist. (vanj. sur.)	dr. sc. G. Lukač
Terenska nastava	10	doc. doc.	dr. sc. M. Surić dr. sc. J. Faričić
1. GODINA STUDIJA, 2. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Uvod u geografiju II	2P (30)	red. prof.	dr. sc. D. Magaš
Kartografija II	2P+1V (45)	doc.	dr. sc. J. Faričić
Osnove geologije II	2P (30)	doc.	dr. sc. M. Surić
Statističke i grafičke metode u geografiji	3V (45)	asistent	B. Vukosav, prof.
Kulturalna geografija	1P+1V (30)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić L. Mirošević, prof.
Geoinformatika	1P+1V (30)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić B. Vukosav, prof.
Terenska nastava	10	doc. doc.	dr. sc. M. Surić dr. sc. J. Faričić
2. GODINA STUDIJA, 3. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Klimatologija	2P+2S+1V (75)	doc.	dr. sc. S. Lozić
Osnove urbane geografije	2P+1S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš dr. sc. R. Lončarić
Demogeografija I	2P+2S+1V (75)	izv. prof. doc.	dr. sc. M. Glamuzina dr. sc. V. Graovac
Uvod u ekonomsku geografiju	2P+1S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković A. Pejdo, prof.
Pomorska geografija	2P+1S (45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić dr. sc. R. Lončarić
Engleski jezik u geografiji	2V (30)	asistent	A. Pejdo, prof.
Regionalna geografija Australije i Oceanije	1P+1S (30)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković A. Čuka, prof.
Regionalna geografija Rusije	1P+1S (30)	doc. asistent	dr. sc. S. Lozić A. Pejdo, prof.
Terenska nastava	30	red. prof.	dr. sc. Ž. Šiljković
2. GODINA STUDIJA, 4. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Demogeografija II	2P+2S+1V(75)	izv. prof. doc.	dr. sc. M. Glamuzina dr. sc. V. Graovac
Geomorfologija	2P+2S+1V(75)	viši asistent	dr. sc. M. Mamut
Regionalna geografija Azije	2P+1S(45)	doc.	dr. sc. S. Lozić
Regionalna geografija Afrike	2P+1S(45)	red. prof. asistent asistent	dr. sc. D. Magaš dr. sc. R. Lončarić S. Šiljeg, prof.
Engleski jezik u geografiji	2V(30)	doc.	dr. sc. V. Graovac

Industrijska geografija	2P+1S(45)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković A. Čuka, prof.
Razvoj urbanih sustava u svijetu	2P+2S(60)	red. prof. asistent asistent	dr. sc. D. Magaš dr. sc. R. Lončarić A. Blaće, prof.
Agrarna i ruralna geografija	1P+1S+1V(45)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković A. Čuka, prof.
Terenska nastava	30	red. prof.	dr. sc. Ž. Šiljković
2. GODINA STUDIJA, 3. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Klimatologija	2P+1V (45)	doc.	dr. sc. S. Lozić
Osnove urbane geografije	2P (30)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš dr. sc. R. Lončarić
Demogeografija I	2P+1V (45)	izv. prof. doc.	dr. sc. M. Glamuzina dr. sc. V. Graovac
Uvod u ekonomsku geografiju	2P (30)	red. prof.	dr. sc. Ž. Šiljković
Pomorska geografija	2P (30)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić, dr. sc. R. Lončarić
Engleski jezik u geografiji	2V (30)	asistent	A. Pejdo, prof.
Regionalna geografija Australije i Oceanije	1P (15)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković A. Čuka, prof.
Agrarna i ruralna geografija	1P+1S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković A. Čuka, prof.
Regionalna geografija Rusije	1P (15)	doc. asistent	dr. sc. S. Lozić A. Pejdo, prof.
Terenska nastava	30	red. prof.	dr. sc. Ž. Šiljković
2. GODINA STUDIJA, 4. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Demogeografija II	2P+1V(45)	izv. prof. doc.	dr. sc. M. Glamuzina dr. sc. V. Graovac
Geomorfologija	2P+1V(45)	viši asistent	dr. sc. M. Mamut
Regionalna geografija Azije	2P+1S(45)	doc.	dr. sc. S. Lozić
Regionalna geografija Afrike	2P(30)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš dr. sc. R. Lončarić
Engleski jezik u geografiji	2V(30)	doc.	dr. sc. V. Graovac
Industrijska geografija	2P(30)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković A. Čuka, prof.
Razvoj urbanih sustava u svijetu	2P(30)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš dr. sc. R. Lončarić
Agrarna i ruralna geografija	1P+1S(30)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković A. Čuka, prof.
Terenska nastava	30	red. prof.	dr. sc. Ž. Šiljković
3. GODINA STUDIJA, 5. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Politička geografija I	2P+1S(45)	izv. prof. asistent	dr. sc. S. Mrđen S. Šiljeg, prof.
Regionalna geografija Hrvatske I	2P+1S(45)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Čuka, prof.
Regionalna geografija Angloamerike	2P+1S(45)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković N. Lončar, prof.
Regionalna geografija Europe I	2P+1S(45)	doc.	dr. sc. D. Perica
Uvod u turističku geografiju	2P+1S(45)	asistent	J. Brkić-Vejmelka, prof.
Historijska geografija	2P+1S(45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić L. Mirošević, prof.

Hrvatsko iseljništvo	2P+1S(45)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Čuka, prof.
Suvremeni demogeografski trendovi	2P+1S(45)	doc.	dr. sc. S. Mrđen
Terenska nastava	40	doc.	dr. sc. S. Mrđen
3. GODINA STUDIJA, 6. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Prometna geografija	2P+1S(45)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković A. Pejdo, prof.
Regionalna geografija Hrvatske II	2P+1S(45)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Blaće, prof.
Politička geografija II	2P+1S(45)	doc. asistent	dr. sc. S. Mrđen S. Šiljeg, prof.
Uvod u znanstveno-istraživački rad	2S(30)	doc.	dr. sc. V. Graovac
Regionalna geografija Europe II	2P+1S(45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić B. Vukosav, prof.
Regionalna geografija Latinske Amerike	2P+1S(45)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković N. Lončar, prof.
Odabrana poglavlja iz fizičke geografije	1P+1S(30)	doc. asistent	dr. sc. D. Perica N. Lončar, prof.
Turističke regije svijeta	1P+2S(45)	asistent	J. Brkić Vejmelka, prof.
Geografija obitelji	1P+1S(30)	doc. asistent	dr. sc. S. Mrđen S. Šiljeg, prof.
Geografija prirodnih prijetnji	1P+2S(45)	doc. asistent	doc. dr. sc. D. Perica N. Lončar, prof.
Medicinska geografija	1P+1S(30)	izv. prof. asistent	dr. sc. M. Glamuzina S. Šiljeg, prof.
Terenska nastava	40	doc.	dr. sc. S. Mrđen
3. GODINA STUDIJA, 5. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Politička geografija I	2P(30)	doc.	dr. sc. S. Mrđen
Regionalna geografija Hrvatske I	2P(30)	red. prof.	dr. sc. D. Magaš
Regionalna geografija Angloamerike	2P(30)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković N. Lončar, prof.
Regionalna geografija Europe I	2P(30)	doc.	dr. sc. D. Perica
Uvod u turističku geografiju	2P(30)	asistent	J. Brkić-Vejmelka, prof.
Historijska geografija	2P(30)	doc.	dr. sc. J. Faričić
Hrvatsko iseljništvo	2P(30)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Čuka, prof.
Suvremeni demogeografski trendovi	2P(30)	doc.	dr. sc. S. Mrđen
Terenska nastava	40	doc.	dr. sc. S. Mrđen
3. GODINA STUDIJA, 6. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Prometna geografija	2P(30)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković A. Pejdo, prof.
Regionalna geografija Hrvatske I	2P(30)	red. prof.	dr. sc. D. Magaš
Politička geografija I	2P(30)	doc.	dr. sc. S. Mrđen
Uvod u znanstveno-istraživački rad	2S(30)	doc.	dr. sc. V. Graovac
Regionalna geografija Europe II	2P+1S(45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić B. Vukosav, prof.
Regionalna geografija Latinske Amerike	2P+1S(45)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković N. Lončar, prof.
Turističke regije svijeta	1P+1S(30)	asistent	J. Brkić Vejmelka, prof.

Odabrana poglavlja iz fizičke geografije	1P+1S(30)	doc. asistent	dr. sc. D. Perica N. Lončar, prof.
Geografija obitelji	1P+1S(30)	doc. asistent	dr. sc. S. Mrđen S. Šiljeg, prof.
Geografija prirodnih prijetnji	1P+1S(30)	doc. asistent	doc. dr. sc. D. Perica N. Lončar, prof.
Medicinska geografija	1P+1S(30)	izv. prof. asistent	dr. sc. M. Glamuzina S. Šiljeg, prof.
Terenska nastava	40	doc.	dr. sc. S. Mrđen
B) DIPLOMSKI STUDIJ			
1. GODINA STUDIJA, 1. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
GIScience – znanost o geoprostornim informacijama	1P+3V(60)	doc. asistent	dr. sc. M. Pahernik A. Šiljeg, prof.
Geoekologija	2P+1S+1V(60)	viši asistent asistent	dr. sc. M. Mamut N. Lončar, prof.
Osnove oceanologije	1P+2S(45)	doc.	dr. sc. M. Surić
Metodika nastave geografije I	2P+1S (45)	predavač	K. Magaš, prof.
Digitalna kartografija	1P+2V(60)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić A. Šiljeg, prof.
Turistička geografija Hrvatske	1P+2S(45)	(vanj. sur.)	J. Brkić Vejmelka, prof.
Geografski aspekti upravljanja obalnim područjima	1P+2S(45)	doc.	dr. sc. V. Graovac
Pedogeografija	2P+1S(45)	red. prof. asistent	dr. sc. S. Husnjak N. Lončar, prof.
Terenska nastava	50	doc.	dr. sc. D. Perica
1. GODINA STUDIJA, 2. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Geoaspekti regionalizacije i prostornog planiranja	2P+2S(60)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Šiljeg, prof.
Geografija krša	2P+1S+1V(60)	doc.	dr. sc. D. Perica
Odabrana poglavlja iz klimatologije	1P+1S+1V(45)	doc.	dr. sc. S. Lozić
Antropološka demogeografija	1P+2V(60)	doc. asistent	dr. sc. S. Mrđen S. Šiljeg, prof.
Odabrana poglavlja iz geomorfologije	1P+1S+1V(45)	viši asistent	dr. sc. M. Mamut
Suvremena geografska problematika hrvatskih otoka	1P+2S(45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić A. Čuka, prof.
Geografija Jadrana	2P+1S(45)	doc. asistent	dr. sc. S. Lozić L. Mirošević, prof.
Primjena GIS-a u prostornom planiranju	1P+2V(45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić A. Šiljeg, prof.
Geobotanika	1P+2S(45)	red. prof.	dr. sc. J. Rogošić
Terenska nastava	50	doc.	dr. sc. D. Perica
1. GODINA STUDIJA, 1. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
GIScience – znanost o geoprostornim informacijama	1P+2V(45)	doc. asistent	dr. sc. M. Pahernik B. Vukosav, prof.
Geoekologija	2P+1V(45)	viši asistent asistent	dr. sc. M. Mamut N. Lončar, prof.
Metodika nastave geografije I	2P+1S (45)	predavač	K. Magaš, prof.
Osnove oceanologije	1P+2S(45)	doc.	dr. sc. M. Surić
Digitalna kartografija	1P+2V(60)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić A. Šiljeg, prof.
Turistička geografija Hrvatske	1P+2S(45)	(vanj. sur.)	K. Magaš, prof.

Geografski aspekti upravljanja obalnim područjima	1P+2S(45)	doc.	dr. sc.V. Graovac
Pedogeografija	2P+1S(45)	red. prof. asistent	dr. sc. S. Husnjak N. Lončar, prof.
Terenska nastava	50	doc.	dr. sc. D. Perica
1. GODINA STUDIJA, 2. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Geoaspekti regionalizacije i prostornog planiranja	2P+1S(45)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Šiljeg, prof.
Geografija krša	2P+1V(45)	doc.	dr. sc. D. Perica
Odabrana poglavlja iz klimatologije	1P+1S+1V(45)	doc.	dr. sc. S. Lozić
Antropološka demogeografija	1P+2V(60)	doc. asistent	dr. sc. S. Mrđen S. Šiljeg, prof.
Odabrana poglavlja iz geomorfologije	1P+1S+1V(45)	viši asistent	dr. sc. M. Mamut
Suvremena geografska problematika hrvatskih otoka	1P+2S(45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić A. Čuka, prof.
Geografija Jadrana	2P+1S(45)	doc. asistent	dr. sc. S. Lozić L. Mirošević, prof.
Primjena GIS-a u prostornom planiranju	1P+2V(45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić A. Šiljeg, prof.
Geobotanika	1P+2S(45)	red. prof.	dr. sc. J. Rogošić
Terenska nastava	50	doc.	dr. sc. D. Perica
2. GODINA STUDIJA, 3. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Metodologija znanstvenoistraživačkog rada u geografiji	1P+2S(45)	doc.	dr. sc. J. Faričić
Diplomski seminar	2S 30)	red. prof. doc.	dr. sc. D. Magaš dr. sc. J. Faričić
Stručna praksa	3V(45)	predavač asistent	K. Magaš, prof. S. Šiljeg, prof.
Odabrana poglavlja iz hidrogeografije	1P+1S+1V(45)	doc.	dr. sc. D. Perica
Regionalna geografija Sredozemlja	1P+2S(45)	doc.	dr. sc. S. Lozić
Geografski aspekti litoralizacije	1P+2S(45)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Blaće, prof.
Metodika nastave geografije II	3V(45)	predavač	K. Magaš, prof.
Terenska nastava	50	izv. prof.	dr. sc. M. Glamuzina
2. GODINA STUDIJA, 4. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Diplomski rad	150		mentor
Terenska nastava	50	izv. prof.	dr. sc. M. Glamuzina
2. GODINA STUDIJA, 3. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Metodologija znanstvenoistraživačkog rada u geografiji	1P+1S(30)	doc.	dr. sc. J. Faričić
Diplomski seminar	2S 30)	red. prof. doc.	dr. sc. D. Magaš dr. sc. J. Faričić
Metodika nastave geografije II	3V(45)	predavač	K. Magaš, prof.
Odabrana poglavlja iz hidrogeografije	1P+1S+1V(45)	doc.	dr. sc. D. Perica
Regionalna geografija Sredozemlja	1P+2S(45)	doc.	dr. sc. S. Lozić
Geografski aspekti litoralizacije	1P+2S(45)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Blaće, prof.
Terenska nastava	50	izv. prof.	dr. sc. M. Glamuzina
2. GODINA STUDIJA, 4. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Diplomski rad	75		mentor
Terenska nastava	50	izv. prof.	dr. sc. M. Glamuzina

ZNANSTVENI PROGRAM I ZNANSTVENI PROJEKTI ODOBRENI OD MINISTARSTVA ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Tijekom najvećeg dijela akad. god. 2009./10. nastavljen je rad na znanstvenim projektima u sklopu znanstvenog programa *Geografsko-krajobrazne odrednice razvoja hrvatskog priobalja i otoka* voditelja prof. dr. sc. Damira Magaša, i to:

a) *Geografske osnove razvoja litoralnih regija Hrvatske* glavnog istraživača prof. dr. sc. Damira Magaša (suradnici na projektu su prof. dr. sc. Ante Kalogjera, prof. dr. sc. Veljko Rogić, doc. dr. sc. Maša Surić, doc. dr. sc. Josip Faričić, dr. sc. Robert Lončarić, zn. novak, Ante Blaće, prof., zn. novak, Lena Mirošević, prof., Branimir Vukosav, prof., Nina Lončar, prof., i Jadranka Brkić-Vejmelka, prof., vanjski suradnik, te prof. dr. sc. Giovanni Battista sa Sveučilišta u Trstu i prof. dr. sc. Milan Bufon sa Sveučilišta u Kopru); u sklopu projekta obavljena su terenska istraživanja Konavala, Boke kotorske, Dalmatinske zagore, Oliba, Ista, Škarde, Murtera i Paga, a objavljeni su i brojni znanstveni i stručni radovi.

b) *Hrvatski priobalni krški prostor – geomorfološke i ekološke značajke* glavnog istraživača doc. dr. sc. Dražena Perice.

c) *Demogeografske posebnosti hrvatskog priobalja i otoka* glavnog istraživača prof. dr. sc. Martina Glamuzine (suradnici na projektu doc. dr. sc. Vera Graovac, Ante Šiljeg, prof. i Silvija Šiljeg, prof.).

d) *Društveno-geografska preobrazba priobalnih ruralnih prostora Sjeverne Dalmacije* glavnog istraživača prof. dr. sc. Željke Šiljković (suradnica na projektu Ana Pejdo, prof., zn. novakinja, i Anica Čuka, prof.).

Od ljeta 2010. prestalo je financiranje znanstvenog projekta *Društveno-geografska preobrazba priobalnih ruralnih prostora Sjeverne Dalmacije* pa je znanstvena novakinja angažirana na tom projektu premještena, sukladno nalogu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, na projekt *Geografske osnove razvoja litoralnih regija Hrvatske*.

TERENSKA NASTAVA

1. godina preddiplomskog studija geografije

Sukladno nastavnom planu, 4. i 7. svibnja 2010. održana je terenska nastava studenata 1. godine studija geografije u ukupnom trajanju od 20 nastavnih sati. Terenska se nastava odvijala u Splitu i Trogiru te na prostoru otoka Ugljana. Suvoditelji terenske nastave bili su doc. dr. sc. J. Faričić i doc. dr. sc. M. Surić, a u nastavi na otoku Ugljanu je sudjelovao i znanstveni novak R. Lončarić, prof.

Prvi dan (4. svibnja 2010.) upriličen je posjet Hrvatskom hidrografskom institutu u Splitu gdje je stručni obilazak Instituta predvodio Pejo Bročić, dipl. ing. geodezije, načelnik Odjela za kartografiju. Zajedno sa suradnicima, upoznao je studente s postupcima hidrografske izmjere, prikupljanja i obrade različitih podataka te procesa izrade pomorskih karata i drugih publikacija HHI-ja. Kraćim predavanjima, studenti su upoznati i s načinom prikupljanja i obrade različitih oceanografskih podataka koje u okviru svoje temeljne djelatnosti obavlja Institut. Tijekom obilaska povijesne jezgre Splita studenti su upoznati s povijesno-geografskim razvojem grada i okolice, kao i kulturnim znamenitostima koje prate razvoj Splita od antičkih početaka do današnjeg suvremenog industrijskog, turističkog, kulturnog i sveučilišnog regionalnog središta.

Nakon obilaska Splita terenska je nastava nastavljena u Trogiru, gdje je Jakša Geić, prof., proveo studente kroz staru gradsku jezgru uključujući i posjet kuli Kamerlengo. Prigodnim predavanjem predstavio je studentima osnovne kulturno-povijesne znamenitosti grada Trogira i okolice, te zemljopisna obilježja koja su uvjetovala i usmjeravala razvoj grada i okolice kroz povijest.

Drugi dan (7. svibnja 2010.) nastava se odvijala na otoku Ugljanu na relaciji Zadar – Preko – Sv. Mihovil – Preko – Zadar. Na tom geografskom profilu, studenti su imali priliku upoznati se s temeljnim prirodno-geografskim obilježjima Ugljana uz kraća predavanja o geomorfološkim oblicima, geološkim strukturama te stijenskom osnovom. Istaknuta pozicija utvrde Sv. Mihovil omogućila je zorno upoznavanje

studenata s geografskim položajem otoka Ugljana, odnosno Zadra, u okviru šireg prostora od cresko-lošinjske otočne skupine na SZ do Kornatskog arhipelaga na JI, te Ravnih kotara i Velebita na kopnenom dijelu. Suvremena društveno-geografska preobrazba ruralnih sredina objašnjena je studentima na primjeru otočnih naselja te na prostoru zadarskog priobalja i zaleđa.

U okviru dvodnevne terenske nastave u cjelosti je ispunjen nastavni plan koji uključuje upoznavanje studenata s osnovnim geografskim značajkama prostora, upotpunjavanje i primjenu znanja stečenog kabinetским oblikom nastave, kao i razvijanje sposobnosti terenskoga istraživačkoga rada.

2. godina preddiplomskog studija geografije

U razdoblju od 3. do 6. svibnja 2010. održana je terenska nastava studenata 2. godine preddiplomskog studija geografije na prostoru Dalmatinske zagore, Zapadne Hercegovine i dijela središnje Bosne. U izvođenju terenske nastave je sudjelovalo 30 studenata pod vodstvom prof. dr. sc. Željke Šiljković te suradnika Ante Blaće, prof. Cilj terenske nastave je bio upoznati studente s prirodno-geografskim obilježjima i suvremenom društvenom preobrazbom prostora kao i primjenom dotad stečenih znanja. Studenti su tijekom puta izlagali seminarske radove, a dobili su zadatak fotografiranja različitih objekata u prostoru (krški reljef, poljoprivredne površine, kulturna baština, industrijska postrojenja, itd.).

Prvi dan terenske nastave (3. svibnja 2010.) započeo je vožnjom od Zadra, preko prostora Ravnih kotara i Bukovice do Knina. Studentima je objašnjen poljoprivredni potencijal Ravnih kotara te povijesno-geografski aspekt razvoja tog prostora. Kraća zaustavljanja su obavljena u Ivoševcima, gdje se u antičko vrijeme nalazio rimski vojni logor *Burnum*, te u Kninu, tijekom hrvatske prošlosti, uključujući i najnoviju, važnoj geostrateškoj točki kao i željezničkom čvorištu tog dijela Hrvatske. Put je nastavljen prema Vrlici i Sinju, u kojem je posjećeno svetište Gospe Sinjske, te ulaskom u Bosnu i Hercegovinu preko graničnog prijelaza Kamensko. U blizini granice je smješteno Buško blato ili jezero, jedno od najvećih umjetnih pričuva vode u Europi, izgrađeno radi dobivanja električne energije. U Livnu se studentima i voditeljima pridružila prof. dr. sc. Snježana Musa s Odjela za zemljopis Fakulteta prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u Mostaru koja ih je provela kroz grad. Posjećeni su vrelo Duman, izvor rijeke Bistrice, te stari mlin i vunovlačarska radnja. Na izlazu iz Livna posjećen je franjevački samostan na Gorici u sklopu kojeg se nalazi i arheološka zbirka, te galerija Gabrijela Jurkića, poznatog slikara. Preko Livanjskog i Kupreškog polja, teren je nastavljen prema Kupresu.

Drugi dan (4. svibnja 2010.) je započeo obilaskom velikih ponikava (*japaga*) u Kupreškom polju gdje je prof. S. Musa govorila o krškoj geomorfologiji i hidrologiji Bosne i Hercegovine, a dobar primjer razvijene podzemne cirkulacije je i obližnje brdo Lupoglav s oko 365 vrela. Studenti su zatim izložili nekoliko seminara na temu razvoja zimskog turizma na prostoru općine Kupres. Prvi cilj na prostoru Hercegovačko-neretvanske županije je bilo još jedno umjetno jezero, Ramsko, na obali kojeg je smješten franjevački samostan Rama-Ščit, u sklopu kojeg je i etnografski muzej. Taj samostan ima dugu tradiciju, a potrebno je napomenuti da su se ramski franjevci, želeći izbjeći osmanlijski progon, sklonili 1687. u Sinj noseći sa sobom Gospinu sliku, i tako inicirali razvoj tog svetišta. Nakon toga su razgledani steći na lokalitetu Pavlovica u blizini Uskoplja (Gornjeg Vakufa), a put je nastavljen preko Novog Travnika do Viteza. Općenito, u Bosni i Hercegovini se tijekom socijalističkog razdoblja razvijala bazna i vojna industrija zbog njezinog središnjeg položaja unutar Jugoslavije. Ratnim stradanjima i zatvaranjem brojnih industrijskih pogona 90-ih godina 20. stoljeća velik broj radnika je ostao bez posla što je danas jedan od ključnih problema BiH. Grad Vitez je ostvario pozitivne korake što se vidi i po otvaranju *Akvaparka*, poslovnog centra koji objedinjuje više djelatnosti (hidrocentrala, ribnjak, trgovački centar, ekonomski fakultet, restoran, itd.). Nakon Viteza, uslijedio je posjet Travniku, pod stručnim vodstvom Irene Mager-Golubović, prof. Travnik je orijentalni grad koji je tijekom osmanlijske vladavine bio jedno vrijeme sjedište Bosanskog pašaluka te obiluje spomenicima iz tog razdoblja. Terenska nastava pri povratku u Kupres obavljena je od Travnika, preko Donjeg Vakufa i Bugojna.

Treći dan (5. svibnja 2010.) je obavljen obilazak Hercegovine. Nakon kraćeg zadržavanja uz Kukavičje jezero kod Kupresa, koje je tektonskog postanka, terenska nastava je nastavljena prema jugu, Duvanjskom polju i Tomislavgradu. Temeljna geografska obilježja tog prostora, kao i nedalekog parka prirode Blidinjsko jezero, izložili su studenti kroz seminare. Prolaskom kroz Posušje i Široki Brijeg studenti su upućeni u

problematiku suvremenog razvoja toga dijela Hercegovine i značaj sive ekonomije na graničnom prostoru prema Hrvatskoj. U Mostaru se terenskoj nastavi pridružila Mirjana Milićević, prof., asistentica Odjela za zemljopis Fakulteta prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u Mostaru s kojom su se zaputili prvo prema Blagaju, naselju tradicionalnih kuća iz osmanlijskog perioda i na vrelo rijeke Bune koji su zbog svoje očuvanosti i prirodne ljepote kandidat za UNESCO-vu listu svjetske baštine. Uslijedio je povratak u Mostar gdje je asistentica M. Milićević pojasnila suvremenu društveno-gospodarsku problematiku grada, provela studente gradskom jezgrom (Stari most) odgovarajući na njihove brojne upite. Mostar je središte Hercegovačko-neretvanske županije i najveći hercegovački grad s oko 110.000 stanovnika. To je grad bogate kulturne baštine, ali je podijeljen i izrazito politički opterećen zbog ratnih sukoba. U kasno poslijepodne krenulo se prema Međugorju, jednom od najznačajnijih hodočasničkih središta u Europi, gdje je osigurano noćenje trećeg dana. Značajan razvoj vjerskog turizma u Međugorju je uvjetovao izgradnju brojnih smještajnih kapaciteta i ugostiteljskih objekata. Nažalost infrastrukturna mreža nije pratila izgradnju, niti su se objekti gradili planski što je rezultiralo saturacijom prostora.

Za četvrti i posljednji dan terenske nastave (6. svibnja 2010.) se može uvjetno reći da su u središtu proučavanja bili hidrografske objekti. Prvo je posjećen vodopad Kravice u blizini Studenaca kod Ljubuškog, kojeg zbog ljepote i dimenzija (širina oko 100 m, visina 25 m) nazivaju i *Hercegovačkom Nijagarom*. Uslijedio je put preko Čapljine do Radimlje, naselja u kojem se nalazi najpoznatija i najimpresivnija nekropola stećaka na prostoru Bosne i Hercegovine i šire. Nakon kraćeg zaustavljanja u Stolcu i na rijeci Bregavi, put je nastavljen prema Hrvatskoj, odnosno prema Metkoviću uz održavanje prigodnih predavanja i seminara o rijeci Neretvi i Hutovom blatu. U blizini Metkovića, u mjestu Vid posjećen je arheološki muzej Narona, izgrađen na arheološkom nalazištu (*in situ*) zbog čega je rijetkost i u svjetskim razmjerima. Prolaskom kroz dolinu Neretve studentima je pojašnjen nastanak specifičnog agrarnog krajolika i poljoprivredni značaj delte Neretve u okvirima Primorske Hrvatske kao i funkcije triju najvažnijih središta – Metkovića, Opuzena i Ploča. U blizini Ploča u mjestu Bačina posjećena je istoimena skupina od 7 jezera da bi se zatim nastavio put preko Rilića za Vrgorac. Vrgorački kraj je jedan od najnerazvijenijih i najslabije naseljenih dijelova Dalmatinske zagore, a temelj razvoja i okupljanja stanovništva čini Vrgoračko polje (Jezero) s vinogradarskom i voćarskom proizvodnjom. Priključenjem na autocestu u mjestu Ravči, nastavljen je put prema Zadru s prigodnom raspravom o pozitivnim i negativnim aspektima gradnje autoceste na prostoru od Splita prema Dubrovniku. Uz kraću stanku na odmorištu Blato, uslijedio je povratak u Zadar u ranim večernjim satima.

3. godina preddiplomskog studija geografije

Terenska nastava studenata 3. godine preddiplomskog studija geografije održana je od 4. do 7. svibnja 2010. godine na području Like, Gorskog kotara, Istre i Kvarnera. U nastavi je sudjelovao 31 student pod vodstvom doc. dr. sc. Snježane Mrđen i asistentice Lene Mirošević. Cilj terenske nastave bio je upoznati studente s prirodno-geografskim i društveno-gospodarskim obilježjima spomenutog prostora. Studenti su prije terena imali obvezu pripremiti seminarske radove te ih održati na terenu.

Prvi dan (utorak, 4. svibnja) obavljen je terenski obilazak na pravcu Zadar – Karlobag – Oštarije – Gospić – Otočac – Ogulin – Prezid – Čabar – Gerovo. Na polasku iz Zadra studenti su se upoznali s prirodno-geografskim obilježjima Ravnih kotara. Također su saznali nešto više o speleomorfološkim obilježjima špilje Modrič, problemima zaštite te o mogućnostima njenog vrjednovanja u turističke svrhe. Prvo zadržavanje bilo je na prijevoju Baške Oštarije gdje su se studenti upoznali s prometnom važnošću tog prijevoja. Nakon ulaska u ličko područje uočene su znatne klimavegetacijske i reljefne razlike u odnosu na prostor jadranske obale. Put je nastavljen prema Gackom polju sa zadržavanjem na izvoru Gacke te preko Josipdola prema Otočcu gdje su studenti upoznali grad. Nakon toga se krenulo prema najsjevernijem dijelu Gorskog Kotara, gdje je posjećen granični prijelaz sa Slovenijom – Prezid. Dolinom rijeke Čabranke put je nastavljen prema Čabru i Gerovu, gdje je bilo organizirano i noćenje. Studenti su se upoznali s povijesno-geografskim i suvremenim gospodarskim značajkama Čabarskog kraja.

Tijekom drugog dana (srijeda, 5. svibnja) na relaciji Gerovo – Rijeka – Učka – Roč – Hum – Pazin – Žminj – Rovinj obavljen je terenski obilazak dijela Gorskog Kotara, Kvarnera te Istre. Studenti su upoznati s povijesno-geografskim razvojem grada Rijeke te izgradnjom i obilježjima tunela Učka. Nakon prelaska

u prostor Istre studenti su se upoznali s općim prirodno-geografskim značajkama najvećega hrvatskog poluotoka. Dolaskom u Roč, studenti su uz obilazak ovog akropolskog naselja upoznati i s njegovim povijesno-geografskim razvojem. Nakon toga uslijedila je 7 km duga šetnja od Roča do Huma Alejom glagoljaša, s objašnjenjem značenja svakog od 11 spomenika glagoljice postavljenih uz put. Dolaskom u Hum, "najmanji grad na svijetu", razgledani su urbani sklop i očuvane srednjovjekovne zidine. Uslijedio je posjet upravnom sjedištu Istarske županije – Pazinu. Studenti su upoznati s historijsko-geografskim razvojem toga grada. Posjetili su Etnografski muzej Istre koji se nalazi u pazinskom Kaštelu. Nakon toga studenti su na putu do Rovinja upoznati s gradinskim naseljima Istre, te specifičnim suhozidnim skloništima u polju (*kažunima*). Također su mogli vidjeti i prijelaz iz *Sive* u *Crvenu* Istru. Navečer se stiglo u Rovinj, polazište za nastavu tijekom boravka u Istri.

Treći dan (četvrtak, 6. svibnja) terenska nastava odvijala se na ruti Rovinj – Motovun – Višnjan – Baredine – Beram – Poreč – Rovinj. Prvo odredište bio je Motovun, tipičan primjer akropolskog naselja. Tu su se studenti upoznali s obilježjima akropolskih naselja u Istri te su mogli vidjeti Motovunsku šumu, poznatu po uzgoju tartufa. U Zvezdarnici Višnjan, studenti su prisustvovali izuzetno zanimljivom predavanju Korada Korlevića, prof., te posjetili novu zvezdarnicu. Nakon Višnjana, studenti su posjetili mjesto Beram, poznato po freskama u crkvi Sv. Marije na Škrilinah koje je izradio poznati domaći majstor Vincent iz Kastva. Na putu do Poreča studenti su posjetili jamu Baredine – izuzetno zanimljiv speleomorfološki objekt. Stručni vodiči su povelili studente u obilazak jame i upoznali ih s općim značajkama, zaštitom i turističkim vrednovanjem jame. Put je nastavljen prema Poreču gdje su studenti posjetili Eufrazijevu baziliku, odnosno katedralu sv. Maura, upoznali se s gradskom strukturom te saznali nešto više o turističkom značenju Poreča. Nakon povratka u Rovinj, studenti su razgledali grad uz istodobno upoznavanje s njegovim povijesno-geografskim razvojem.

Četvrtak dan (petak, 7. svibnja) terenska nastava je dovršena na relaciji Rovinj – Pula – Nezakcijum – Rt Kamenjak – Rijeka – Zadar. Četvrtog dana terenske nastave studenti su posjetili Pulu gdje su posjetili Arenu i ostale antičke i srednjovjekovne spomenike te se upoznali s povijesnim i suvremenim razvojem Pule kao lučkog grada, turističkog i regionalnog središta Istre. Nakon Pule, studenti su posjetili vrlo zanimljiv povijesni lokalitet, Nezakcijum, nekadašnji glavni grad Histra te krajnju točku Istre, Rt Kamenjak. Dalje je put nastavljen preko Rijeke te autocestom do Zadra.

1. godina diplomskog studija geografije

Terenska nastava 1. godine diplomskog studija geografije ostvarena je u razdoblju od 3. do 7. svibnja 2010. godine na području sjeverne Dalmacije te zapadnog dijela Bosne i Hercegovine. U ostvarenju terenske nastave sudjelovalo je 28 studenata predvođenih doc. dr. sc. Draženom Pericom i Antom Šiljegom, prof. Prijevoz i smještaj sudionika terenske nastave bio je zajednički (autobus i Hotel "Tomislav" u Tomislavgradu).

Prvi dan terenska nastava odvijala se na pravcu: Zadar – Burnum (posjet rimskom vojnom logoru s ostatcima portika i amfiteatra) – Knin – Bosansko Grahovo – Livanjsko polje – Tomislavgrad.

Na lokalitetu Burnum studenti su posjetili rimski amfiteatar gdje je Ante Šiljeg održao predavanje o geostrateškom značenju antičkog vojnog logora. Poslije toga, posjećena je sedrena barijera Brljan na rijeci Krki. Na tom lokalitetu dr. D. Perica je studentima održao predavanje o NP "Krka", odnosno o razlozima proglašenja, promjenama granica, značenju Parka za širu zajednicu, te o mjerama zaštite prirode šireg prostora.

Nakon kraće vožnje uslijedila je stanka s predavanjem na geološki zaštićenom lokalitetu Stara Straža. Tijekom boravka u Kninu održano je više kraćih predavanja o prirodno geografskim značajkama i njihovom utjecaju na stanovništvo i gospodarstvo Kninskog polja, te o geografskom značenju grada Knina u prošlosti i danas.

Na područje Bosne i Hercegovine sudionici terenske nastave ušli su na graničnom prijelazu Strmica. Kraća zadržavanja su bila na području Grahovskog i Livanjskog polja. Osnovni cilj nastave je bio studente upoznati s genezom krških polja. Dolaskom u Tomislavgrad studenti su upoznati s odrednicama geografskog razvoja tog grada.

Tijekom drugog dana osnovni cilj terenske nastave bio je studente upoznati s geomorfološkim kartiranjem i mogućnostima korištenja GPS-a i GIS-a, odnosno prikupljanjem, spremanjem, analiziranjem i prikazom dobivenih podataka. Tijekom obilaska terena studenti su bili podijeljeni u četiri radne grupe. Tom prilikom studenti su samostalno određivali glavni smjer i jačinu vjetra pomoću Barschove ljestvice. Kao radni poligon voditelji su izabrali rubno, jugozapadno područje Duvanjskog polja.

Poslijepodne, u 18.00 sati, sa studentima je bio organiziran fakultativni posjet špilji u kamenolomu nedaleko od Tomislavgrada. Obilazak špilje je završen u 21.00 sat.

Treći dan terenska nastava odvijala se na trasi: Tomislavgrad – Kupres – Bugojno – Uskoplje – Rama – Tomislavgrad. U Kupresu je studente i suvoditelje dočekaao Pavo Sičaja, prof. u miru, koji je održao više predavanja o prirodnim i društvenim značajkama navedenog područja, a osobitu pažnju posvetio je novijim ratnim i poratnim događanjima, suživotu, odnosno demografskim i gospodarskim značajkama. Povratak u Hotel je bio oko 19.00 sati. Fakultativno, studenti su posjetili špilju Dahma nedaleko od Tomislavgrada koja se ističe kao poznati arheološki i paleontološki lokalitet. Obilazak te špilje je završen u 22.00 sata.

Četvrti dan studenti su imali terenski obilazak na području: Tomislavgrad – Blidinje jezero – Tomislavgrad uz zadaću detaljnog geomorfološkog kartiranja šireg područja Blidinjeg jezera. Osobita pažnja posvećena je geomorfološkim procesima i oblikovanju reljefa, te zoogenim i antropogenim utjecajima na promjenu krajobraza. U franjevačkoj kući Masna luka, sudionike terenske nastave primio je fra Petar Krsić, koji je održao predavanje o zaštiti prirode na području BiH, s naglaskom na Park Prirode "Blidinje". Naime, upravo na inicijativu fra Petra Krsića to područje je i proglašeno PP.

Peti dan terenska nastava obavljena je na relaciji: Tomislavgrad – Mostar – Međugorje – Imotski – Zadar. Tijekom posljednjeg dana terenske nastave studenti su upoznati s prirodnim i društvenim značajkama zapadne Hercegovine. Tijekom jutarnjih sati sudionike terenske nastave primio je gradonačelnik Tomislavgrada, koji je govorio o društveno-gospodarskoj problematici Grada. U Mostaru studente i suvoditelje je dočekala kolegica Mirjana Miličević (s Odsjeka za geografiju, Fakulteta odgojnih i prirodnih znanosti Sveučilišta u Mostaru) te održala više kraćih predavanja o prirodnim i društvenim značajkama mostarskog kraja. Osobitu pozornost posvetila je poslijeratnim prilikama.

Pri ostvarenju terenske nastave sudionicima terenske nastave nesebično su pomogli članovi udruge "Naša baština", posebno gospodin Mićo Šarac i speleološke udruge "Mijatovi dvori", posebno gospodin Ivan Buntić iz Tomislavgrada, pa im i ovom valja iskazati zahvalnost.

2. godina diplomskog studija geografije

Terenska nastava studenata 2. godine diplomskog studija geografije održana je od 10. do 14. svibnja 2010. godine na prostoru Bosne i Hercegovine, Slavonije, Baranje, Srijema i Vojvodine. Voditelj terenske nastave bio je prof. dr. sc. Martin Glamuzina, a suvoditelj Silvija Šiljeg, prof. Ciljevi terenske nastave bili su upoznati studente s prirodno-geografskim i društveno-ekonomskim obilježjima pojedinih mjesta kroz različite kulturne i geografske regije, usporedba regionalnih sličnosti unutar i izvan granica domovine, upoznavanje s prirodnim i kulturnim okolišem, ljudima koji u njemu žive i utječu na nj, prepoznavanje i vrednovanje kulturno-povijesnog nasljeđa, te utvrđivanje i proširivanje stečenog znanja. Studenti su bili uključeni u terenski rad izlaganjem pripremljenih seminara.

Prvi dan terenske nastave započeo je polaskom iz Zadra prema Našicama, preko Knina, Banja Luke i Slavenskog Broda. Vožnjom kroz prostor južne Bukovice, državnom cestom D59, studenti su upoznati s općim geografskim osobitostima te vapnenačke zaravni, a imali su priliku vidjeti ostatke *Burnuma*, nekadašnjeg vojnog logora kod Ivoševaca, koji je sagrađen na važnom području JI Liburnije. Prolaskom kroz Knin održani su seminari o historijsko-geografskom razvoju grada i srednjovjekovnoj tvrđavi iz 10. stoljeća, jednoj od najvećih fortifikacijskih građevina u Dalmaciji. Po magistrali M5 put je nastavljen prema Ključu koji je smješten u Bosanskoj krajini tj. najjužnijem dijelu Unsko-sanskog kantona. Tijekom panoramske vožnje voditelji su održali predavanje o geostrateškom položaju grada. U Bosni i Hercegovini (Republika Srpska), na ulazu u Banja Luku, terenskoj nastavi se pridružio prof. emeritus dr. sc. Miloš Mišković. On je studente upoznao s prirodno-geografskim i društveno-ekonomskim značajkama grada i održao kraće predavanje o tvrđavi Kastel, jednoj od najstarijih građevina u Bosni i Hercegovini. U

središtu grada, posjećeni su samostan i župna crkva Marija Zvijezda kojima upravljaju oci trapisti. Ovaj crkveni red nastao reformiranjem cistercita, koji su nastali reformom benediktinskog reda, posebno je značajan za Banja Luku jer je njihovim dolaskom (sredina 19. st.) počela prava industrijska i kulturna revolucija grada. Redovnici su izgradili čitav niz objekata (sakralnih, industrijskih, kulturnih, zdravstvenih...), a najpoznatiji su po proizvodnji sira koji je po njima nazvan *trapist*. O nastanku reda, njihovim običajima, životu i crkvi govorio je jedan od redovnika, a posjećene su i crkvene prostorije u kojima borave redovnici. Dolaskom u Slavonski Brod posjećena je barokna Tvrđava, koja je spomenik nulte kategorije i kulturno-povijesna znamenitost grada. Tijekom razgledavanja stručni vodič TZ Slavenskog Broda održao je predavanje o značaju, razvoju i organizaciji života u Tvrđavi tijekom druge polovice 18. st., ali i trenutnim projektima obnove koji se provode na prostoru Tvrđave Brod. Prvi dan terenske nastave završen je dolaskom u Našice u večernjim satima.

Drugi dan započeo je posjetom vodoprivrednoj ustanovi Hrvatske vode u Osijeku. Djelatnici ustanove, Ivica Nađ i Davor Haničar, upoznali su studente s obilježjima glavnih vodotoka sliva Drave i Dunava, upravljanjem vodnim resursima, sustavom obrane od poplava te korištenjem i zaštitom voda. Nakon posjeta Hrvatskih voda razgledani su Donji i Gornji grad i barokna osječka Tvrđa. Terenska nastava nastavljena je prema jednoj od najvećih fluvijalno-močvarnih nizina Europe, Parku prirode "Kopački rit". Poslije održanog izlaganja o biološkoj raznolikosti, zoološkom rezervatu i ekološkoj vrijednosti Parka u prijemnom središtu, stručni vodič odveo je grupu u obilazak zoo-rezervata čamcem. Tijekom obilaska studenti su imali priliku vidjeti bogato očuvane stoljetne šume hrasta lužnjaka, bijele i crne topole, bijele vrbe te ostalo močvarno i travnjačko raslinje, ali i sivu i bijelu čaplju, sive guske, crne rode i orlove štekavce. Teren je nastavljen prema Belom Manastiru, Belišću i Valpovu koje su studenti posjetili i razgledali, a tijekom vožnje održani su seminari o razvoju Belog Manastira u gradsko središte, geoprometnom položaju Belišća, zoni male privrede u Belišću i historijsko-geografskom razvoju Valpova.

Trećeg dana voditelji su održali predavanja o tranzitno-turističkom značaju Erduta i čuvenim vinima Erdutske vinarije. Tijekom putovanja kroz brežuljkasti krajolik i lesne uzvisine Erduta održani su studentski seminari, a ulaskom u Vojvodinu predavanje o Odžacima, tekstilnoj, kemijskoj i prehrambenoj industriji, etničkoj strukturi i morfološkim osobitostima grada u Zapadno-bačkom okrugu. Prelaskom preko kanala Dunav-Tisa-Dunav govorilo se o jedinstvenom sustavu kanala protiv poplava i za navodnjavanje zemljišta, plovnom putu kanala te mogućnostima za turizam, lov i ribolov. U Novom Sadu posjećen je *Departman za geografiju, turizam i hotelijerstvo* Prirodno-matematičkog fakulteta. Nakon kraćih predavanja prof. dr. sc. Lazara Lazića i prof. dr. sc. Branislava Đurđeva o ustroju, strukturi, mogućnostima i projektima *Departmana za geografiju, turizam i hotelijerstvo* i obilaska sveučilišnog kampusa organiziran je obilazak grada pod vodstvom Mlađena Jovanovića, prof. Tijekom obilaska govorilo se o historijsko-geografskom, ekonomskom, društvenom i prostornom razvoju grada, geoprometnom značenju i plodnoj bačkoj ravnici, a posjećene su i neke kulturno-povijesne znamenitosti (dunavski park, kip Svetozara Miletića, katedrala, kazalište). U popodnevnim satima posjećen je Petrovaradin, nekadašnji utvrđeni grad uz rijeku Dunav, povijesno-geografski u sastavu hrvatske Vojne Krajine, a zatim i Hrvatske (sve do prve polovine 20. st.). Asistenti *Departmana za geografiju, turizam i hotelijerstvo* održali su predavanje o Petrovaradinskoj tvrđavi poznatoj pod nazivom "Gibraltar na Dunavu". Tvrđava je izgrađena u 18. stoljeću kao vojna utvrda i sve do 1951. godine korištena je u vojne svrhe. Danas je ona najposjećenije turističko odredište gdje turisti mogu vidjeti podzemne vojne galerije, muzej grada Novog Sada i brojne restorane na zidinama tvrđave s kojih se pruža pogled na cijeli grad. Put je nastavljen kroz jugoistočni dio Fruške gore, najstarijeg nacionalnog parka Republike Srbije i najdominantniju orografsku cjelinu Vojvodine, čije su najveće bogatstvo listopadne šume hrasta kitnjaka, graba i bukve. Posljednje odredište trećeg dana bilo je Đakovo gdje je posjećena znamenita katedrala, te je održano izlaganje o urbano-geografskom razvoju grada.

Četvrti dan terenske nastave započeo je posjetom kontrolnog tornja željezničkog kolodvora Vinkovci, gdje je gosp. Zvonko Šunjić održao predavanje o tehnologiji prijema i otpreme vlakova te, posebno, o paneuropskom željezničkom pravcu Koridor X. U Vukovaru su razgledani postav vukovarske bolnice *Mjesto Sjećanja* uz predstavljanje i predavanje stručnog vodstva bolnice, Borovo naselje i Memorijalno groblje žrtava Domovinskog rata. U razgledavanju grada terenskoj nastavi pridružio se Dubravko Žuvić, prof. Kod Ovčare studenti su zapalili svijeće uz spomenik stradalima i posjetili Spomen dom Ovčara

gdje je održano i kraće predavanje o masakru Hrvata koji su počinili pripadnici jugovojске i četničkih paravojnih postrojbi tijekom agresije na Hrvatsku. Posjećena je mjerno-otpremna stanica Đeletovci u pogonu INA-naftaplina. Djelatnici tog pogona upoznali su studente s glavnim tehnološkim objektima za sabiranje, mjerenje, pripremu i transport nafte i plina, kvalitetom nafte i plina i njihovim utjecajem na okoliš i zdravlje. Put je nastavljen prema najistočnijem gradu Hrvatske, Iloku, gdje je posjećena crkva sv. Ivana Kapistrana i muzej grada u čijem je postavu bogata arheološka, povijesna i etnografska građa, zbirke umjetnina i likovnih djela o kojima je govorila Ružica Černi, prof.

Posljednjeg dana posjećen je zavičajni muzej Našice. Kustosica muzeja Renata Bošnjaković, prof. održala je predavanje o skladateljici Dori Pejačević, kulturnom djelatniku Izidoru Kršnjavom, kiparu i keramičaru Hinku Juhnu te je pokazala povijesnu zbirku našičkog kraja. Uslijedio je put prema prvom Europskom selu roda – Čigoću. Vodstvo Edukativnog centra parka upoznalo je studente s prirodnim i kulturnim vrijednostima Lonjskog polja, upriličeni su obilazak sela, razgledavanje okućnica i kratko predavanje o rodama. Nakon zaustavljanja u Petrinji, put je nastavljen prema Zadru. Terenska nastava završila je 14. svibnja 2010. godine povratkom u Zadar u večernjim satima.

DIPLOMIRALI NA ODJELU ZA GEOGRAFIJU U ZADRU 2009./2010.

1. Monika BEDIĆ: Demografska obilježja Međimurske županije od 1857. do 2001. (18. 11. 2009.)
2. Andrijana LONČAR: Značajke speleoloških objekata u sjeverozapadnom dijelu Ravnih kotara (25. 11. 2009.)
3. Jakica ŽANETIĆ: Speleološki objekti Republike Hrvatske u funkciji turizma (9. 12. 2009.)
4. Tina KNAPIĆ: Problematika suvremenoga gospodarskog razvitka Labinštine (13. 1. 2010.)
5. Mate TOMIČIĆ: Utjecaj cestovnog prometa na prostornu organizaciju Zadarske županije (13. 1. 2010.)
6. Ivana DUJILO: Litoralizacijski procesi u Zadarskoj županiji (13. 1. 2010.)
7. Mate BOBANOVIĆ: Historijsko-geografska osnova razvoja Općine Polača (20. 1. 2010.)
8. Ivana LERGA: Prometno-geografsko značenje mostova u Masleničkom (Novskom) ždrilu (17. 2. 2010.)
9. Sunčica IVANČIĆ: Društveno-gospodarsko vrednovanje geološke osnove kutinskog kraja (17. 3. 2010.)
10. Hrvoje SURAC: Historijsko-geografski razvoj luke Pula (23. 3. 2010.)
11. Ivana JURICA: Demogeografska problematika otoka Žirja od 1857. do 2001. (23. 3. 2010.)
12. Petra VUKOVIĆ: Demogeografski razvoj otoka Brača od 1857. do 2001. (23. 3. 2010.)
13. Šime VUČETIĆ: Demogeografski razvoj otoka Vira (30. 4. 2010.)
14. Marija ZADIL: Utjecaj Zračne luke Dubrovnik na prostor Konavala (14. 6. 2010.)
15. Kristina VLAIĆ: Suvremena geografska obilježja skradinskog kraja (14. 6. 2010.)
16. Jelena GLUMAC: Urbano-geografske osnove razvoja Opatije (14. 6. 2010.)
17. Silvija KOCEN: Geografske osnove razvoja Općine Sveti Martin na Muri (14. 7. 2010.)
18. Igor KOVAČIĆ: Ekonomsko-geografski razvoj Pakraca i Lipika (14. 7. 2010.)
19. Marko BLASLOV: Utjecaj gospodarstva na suvremeni demografski razvoj Općine Kali (14. 7. 2010.)
20. Stjepan BAČIĆ: Utjecaj gospodarstva na demografski razvoj Blata na Korčuli tijekom 20. stoljeća (29. 9. 2010.)
21. Nikica BOŠKOVIĆ: Utjecaj turizma na promjene prostornog razmještaja stanovništva u Gradu Dubrovniku (29. 9. 2010.)
22. Nikolina TOLJ: Geografska obilježja vinogradarstva Pelješca – Dingač (30. 9. 2010.)

SUDJELOVANJE NASTAVNIKA I SURADNIKA NA STUDIJSKIM BORAVCIMA, U VANJSKOJ SURADNJI I NA ZNANSTVENIM SKUPOVIMA 2009./2010.

Prof. dr. sc. Damir Magaš

- ❑ Prvo nacionalno savjetovanje o geografskim imenima, Zadar-Krapanj, 23.-25. listopada 2010.
Podnesak: Postojeća geografska imena u odnosu na nazivlje na kartama i planovima (primjer Vinjerca)
- ❑ University of Pécs, Faculty of Sciences, Institute of Geography, 12-17. travnja 2010. (CEEPUS Teacher tender (Status T) mobility scholarship for the academic year 2009/2010).
Predavanja: Croatia – Between Regions and Regional Associations
Croatian Islands in Littoralization Processes
Geopolitics of Adriatic Region
Some Aspects of the Geographical Regionalisation and Administrative – Territorial Organization of Croatia
- ❑ Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Geografski odsjek, Poslijediplomski studij *Geografske osnove prostornog planiranja i uređenja*, studijski boravak, Zagreb, 5. i 6. veljače 2010.
Predavanja: Uvod u prostorno planiranje i uređenje prostora
- ❑ Međunarodni znanstveni skup *Digital Approaches in Cartographic Heritage*, Beč, Austrija, 22.-24. veljače 2010.
Podnesci: Cartographic heritage in the Zadar scientific and cultural institutions (Croatia), (koautori: L. Mirošević, J. Faričić)
- ❑ IGU Regional Conference *Bridging Diversity in Globalizing World*, Tel Aviv, Israel, 12-16 July 2010.
Podnesci: Water management on Croatian islands – a question of survival (koautori: R. Lončarić, M. Surić)
Valorization and Management of Karst Poljes in Southern Croatia – the example of Vrgorsko (Jezero) Polje (koautor: B. Vukosav)
- ❑ Ljetni državni seminar za nastavnike geografije *Hrvatski otoci*, Zadar, 30. i 31. kolovoza 2010.
Podnesak: Geografski potencijali razvoja općina Jelsa i Sućuraj na Hvaru
- ❑ 3rd Conference of the Adriatic Forum, Regional Development and Regionalisation, Vienna, Austria, September 23-25, 2010.
Podnesak: South Croatia – Regional Complex of Dalmatia as Mental Construction (koautori: L. Mirošević, J. Faričić)

Prof. dr. sc. Željka Šiljković

- ❑ 3rd International Conference on Advanced and Systematic Research ECNSI-2009, Zadar, 12.-14. studenog 2009.
1st Special Focus Symposium *Education of Natural Sciences, Geography and History in the Knowledge Society*, 12.-13. studenog
Podnesak: Geografija u sustavu obrazovanja učitelja u Republici Hrvatskoj i BiH (koautor: S. Musa)
- ❑ Znanstveno-stručni simpozij *Opor i Kozjak – spona priobalja i Zagore*, Kaštela, 27. kolovoza 2010.
Podnesci: Opor – eko selo u zaleđu kaštela?
- ❑ 6. International Symposium *Geoecology – XXI Century, Theoretical and applicative tasks*, Žabljak – Nikšić, Crna Gora, 21.-24. rujna 2010.
Podnesak: Gdje završava industrijski otpad?

Doc. dr. sc. Snježana Mrđen

- ❑ Gostujući znanstvenik u Nacionalnom institutu za demografske studije u Parizu (INED – *Institut National d'Etudes Démographiques*), 15.-28. studenoga 2009.
- ❑ Gostujući profesor na Sveučilištu u Tesaliji, Odjel za uređenje i regionalni razvoj – Laboratorij za demografske i socijalne analize (*Université de Thessalie, Département d'Aménagement et de Développement Régional – Laboratoire Analyses démographiques et sociales*), Volos, Grčka, 15.-26. ožujka 2010

- Gostujući znanstvenik u Nacionalnom institutu za demografske studije u Parizu (INED – *Institut National d'Etudes Démographiques*), 12.-23. travnja 2010.
  - IVe Conférence Internationale de Démographie des Balkans *Spatial demography of the Balkans: trends and challenges*, Budva, Crna Gora, 13.-15. svibnja 2010.
- Podnesci: Etat des lieux des données démographiques en Croatie depuis 1991 (koautor: M. Berber)
Le peuplement de la Croatie: tendances lourdes et perspectives (koautor: M. Berber)

Doc. dr. sc. Dražen Perica

- 18th International Karstological School Classical Karst – *Dinaric karst*, Postojna, Slovenia, 14.-19. lipnja 2010.
- Poster: Geocological Features and Typology of Karst Landscapes of the Eastern Part of the Vis Island (Croatia) (koautori: K. Krklec, S. Lozić, A. Šiljeg, S. Šiljeg)
- XI. Congress of Croatian Society of Soil Science *Perspectives of soil management in the future*, Plitvice, 5.-8. srpnja 2010.
- Poster: Geomorphological factors of soil formation on Vis Island (koautori: K. Krklec, S. Lozić, A. Bensa)
- 6. International Symposium *Geoecology – XXI Century, Theoretical and applicative tasks*, Žabljak – Nikšić, Crna Gora, 21.-24. rujna 2010.
- Poster: Geocological Analysis and Typology of Karst Landscapes of the Vis Island (Croatia) (koautori: A. Šiljeg, S. Šiljeg, K. Krklec, S. Lozić)

Doc. dr. sc. Sanja Lozić

- 18th International Karstological School Classical Karst – *Dinaric karst*, Postojna, Slovenia, 14.-19. lipnja 2010.
- Poster: Geocological Features and Typology of Karst Landscapes of the Eastern Part of the Vis Island (Croatia) (koautori: K. Krklec, D. Perica, A. Šiljeg, S. Šiljeg)
- XI. Congress of Croatian Society of Soil Science *Perspectives of soil management in the future*, Plitvice, 5.-8. srpnja 2010.
- Poster: Geomorphological factors of soil formation on Vis Island (koautori: K. Krklec, D. Perica, A. Bensa)
- 6. International Symposium *Geoecology – XXI Century, Theoretical and applicative tasks*, Žabljak – Nikšić, Crna Gora, 21.-24. rujna 2010.
- Poster: Geocological Analysis and Typology of Karst Landscapes of the Vis Island (Croatia) (koautori: A. Šiljeg, S. Šiljeg, K. Krklec, D. Perica)

Doc. dr. sc. Maša Surić

- IGU Regional Conference *Bridging Diversity in Globalizing World*, Tel Aviv, Israel, 12-16 July 2010.
- Podnesci: Croatian submerged caves - undisclosed treasure
Water management on Croatian islands – a question of survival (koautori: R. Lončarić, D. Magaš)

Doc. dr. sc. Josip Faričić

- Prvo nacionalno savjetovanje o geografskim imenima, Zadar – Krapanj, 23.-25. listopada 2010.
- Podnesak: Neki geografski aspekti istraživanja toponima
- Međunarodni znanstveni skup *Digital Approaches in Cartographic Heritage*, Beč, Austrija, 22.-24. veljače 2010.
- Podnesci: Cartographic heritage in the Zadar scientific and cultural institutions (Croatia), (koautori: D. Magaš, L. Mirošević)
Digitalization of Cartographic Heritage of State Archives in Zadar – Present State, Problems and Possibilities, (koautori: L. Mirošević, M. Lapaine, D. Tutić)
- Festival znanosti, Zadar, 19. i 23. travnja 2010.
- Podnesak: Oblik Zemlje

- ❑ Ljetni državni seminar za nastavnike geografije *Hrvatski otoci*, Zadar, 30. i 31. kolovoza 2010.
Podnesak: *Hrvatski otoci u kontekstu (de)maritimizacije i jadranske (dez)orijentacije Hrvatske*
- ❑ 3rd Conference of the Adriatic Forum, Regional Development and Regionalisation, Vienna, Austria, September 23-25, 2010.
Podnesci: South Croatia – Regional Complex of Dalmatia as Mental Construction (koautori: L. Mirošević, D. Magaš)
Concentration of population in Croatian littoral area – the example of Dalmatia (Southern Croatia) (koautor: V. Graovac)

Doc. dr. sc. Vera Graovac

- ❑ 3rd Conference of the Adriatic Forum, Regional Development and Regionalisation, Vienna, Austria, September 23-25, 2010.
Podnesak: Concentration of population in Croatian littoral area – the example of Dalmatia (Southern Croatia) (koautor: Josip Faričić)

Dr. sc. Marica Mamut

- ❑ Ljetni državni seminar za nastavnike geografije *Hrvatski otoci*, Zadar, 30. i 31. kolovoza 2010.
Podnesak: Geoekološko vrednovanje reljefa otoka Pašmana

Dr. sc. Robert Lončarić

- ❑ IGU Regional Conference *Bridging Diversity in Globalizing World*, Tel Aviv, Israel, 12-16 July 2010.
Podnesak: Water management on Croatian islands – a question of survival (koautori: D. Magaš, M. Surić)
- ❑ Ljetni državni seminar za nastavnike geografije *Hrvatski otoci*, Zadar, 30. i 31. kolovoza 2010.
Podnesak: Litoralizacija kvarnerskih otoka – hidrogeografska osnova

Branimir Vukosav, prof.

- ❑ IGU Regional Conference *Bridging Diversity in Globalizing World*, Tel Aviv, Israel, 12-16 July 2010.
Podnesak: Valorization and Management of Karst Poljes in Southern Croatia – the example of Vrgorsko (Jezero) Polje (koautor: D. Magaš)

Nina Lončar, prof.

- ❑ Prva hrvatska konferencija o smanjenju rizika od katastrofa, Zagreb, 9. studenog 2009.
Podnesak: Geografski aspekti prirodnih prijetnji
- ❑ Zimski državni seminar za nastavnike geografije, Zagreb, 7.-8. siječnja 2010.
Podnesak: Uloga geografije u smanjenju rizika od katastrofa

Lena Mirošević, prof.

- ❑ Prvo nacionalno savjetovanje o geografskim imenima, Zadar-Krapanj, 23.-25. listopada 2010.
Podnesak: Gradska toponimija kao nositelj kolektivnih identiteta
- ❑ Međunarodni znanstveni skup *Digital Approaches in Cartographic Heritage*, Beč, Austrija, 22.-24. veljače 2010.
Podnesci: Digitalization of Cartographic Heritage of State Archives in Zadar – Present State, Problems and Possibilities, (koautori: J. Faričić, M. Lapaine, D. Tutić)
Cartographic heritage in the Zadar scientific and cultural institutions (Croatia), (koautori: D. Magaš, J. Faričić)
- ❑ Ljetni državni seminar za nastavnike geografije *Hrvatski otoci*, Zadar, 30. i 31. kolovoza 2010.
Podnesak: Promjene identiteta nekih hrvatskih otoka
- ❑ 3rd Conference of the Adriatic Forum, Regional Development and Regionalisation, Vienna, Austria, September 23-25, 2010.
Podnesak: South Croatia – Regional Complex of Dalmatia as Mental Construction (koautori: D. Magaš, J. Faričić)

Ante Šiljeg, prof.

- ❑ 1st Croatian NSDI and INSPIRE Day and Cartography and Geoinformation Conference, Varaždin, 26.-28. studenoga 2009.

Podnesak: GIS Application in Rural Planning – Mmanoko (Botswana) Example (koautor: S. Toplek)

- ❑ Zimski državni seminar za nastavnike geografije, Zagreb, 7.-8. siječnja 2010.

Podnesak: Primjena GIS-a u ruralnom planiranju na primjeru Mmanoka

- ❑ Festival znanosti, Zadar – Starigrad Paklenica, 19.-23. travnja 2010.

Podnesci: GIS i ruralno planiranje

Primjena GIS-a u razvoju ruralnih područja

- ❑ 18th International Karstological School Classical Karst - *Dinaric karst*, Postojna, Slovenia, 14.-19. lipnja 2010.

Poster: Geocological Features and Typology of Karst Landscapes of the Eastern Part of the Vis Island (Croatia) (koautori: S. Lozić, K. Krklec, D. Perica, S. Šiljeg)

- ❑ 6. International Symposium *Geoecology – XXI Century, Theoretical and applicative tasks*, Žabljak – Nikšić, Crna Gora, 21.-24. rujna 2010.

Podnesak: Application of the GIS Technology in Geographical Analysis: An Example of the Island of Vis (Croatia)

Poster: Geocological Analysis and Typology of Karst Landscapes of the Vis Island (Croatia) (koautori: S. Lozić, S. Šiljeg, K. Krklec, D. Perica)

Silvija Šiljeg, prof.

- ❑ 1st Croatian NSDI and INSPIRE Day and Cartography and Geoinformation Conference, Varaždin, 26.-28. studenoga 2009.

Podnesak: GIS Application in Rural Planning – Mmanoko (Botswana) Example (koautor: A. Šiljeg)

- ❑ Zimski državni seminar za nastavnike geografije, Zagreb, 7.-8. siječnja 2010.

Podnesak: Polarni turizam

- ❑ Festival znanosti, Zadar – Starigrad Paklenica, 19.-23. travnja 2010.

Podnesci: Botswana

Afričko selo – primjer iz Botswane

- ❑ 18th International Karstological School Classical Karst - *Dinaric karst*, Postojna, Slovenia, 14.-19. lipnja 2010.

Poster: Geocological Features and Typology of Karst Landscapes of the Eastern Part of the Vis Island (Croatia) (koautori: S. Lozić, K. Krklec, D. Perica, A. Šiljeg)

- ❑ 6. International Symposium *Geoecology – XXI Century, Theoretical and applicative tasks*, Žabljak – Nikšić, Crna Gora, 21.-24. rujna 2010.

Podnesak: Environmental hazards in Međimurje county

Poster: Geocological Analysis and Typology of Karst Landscapes of the Vis Island (Croatia) (koautori: S. Lozić, A. Šiljeg, K. Krklec, D. Perica)

Ante Blaće, prof.

- ❑ Ljetni državni seminar za nastavnike geografije *Hrvatski otoci*, Zadar, 30. i 31. kolovoza 2010.

Podnesak: Vojno-geografsko značenje otoka Visa

POSJETI ODJELU

U ljetnom semestru akad. god. 2009./2010. na Odjelu za geografiju Sveučilišta u Zadru boravio je prof. dr. sc. Pavel Ptáček s Odjela za geografiju Prirodoslovnog fakulteta Sveučilišta Palacký u Olomoucu (Češka), i to u sklopu programa CEEPUS. Tom prilikom obavio je istraživanja u knjižnici odjela, terenska istraživanja u zadarskoj regiji, a održao je i prigodno predavanje u sklopu nastave iz predmeta Geoaspekti regionalizacije i prostornog planiranja te predavanje u sklopu redovitih aktivnosti Hrvatskoga geografskog društva – Zadar.

Dana 25. ožujka 2010. Odjel za geografiju posjetili su nastavnici i studenti Oddelka za geografiju Univerze na Primorskom u Kopru (Slovenija). U staroj gradskoj jezgri Zadra goste iz Slovenije predvođene prof. dr. sc. Milanom Bufonom i doc. dr. sc. Valentinom Brečko Grubar primio je pročelnik Odjela Josip Faričić, a zatim je prigodno predavanja o problematici prostornog uređenja grada zadra održala Nives Kozulić, dipl. ing. arh., ranateljica Zavoda za prostorno uređenje Zadarske županije. Nakon toga, upriličen je posjet Odjelu za geografiju gdje je doc. dr. sc. Vera Graovac održala prigodno predavanje o demogeografskim obilježjima zadarske regije.

U organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje i Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru u Zadru je 30. i 31. kolovoza 2009. održan treći Ljetni državni geografski seminar – Dani akademika Josipa Roglića pod naslovom *Hrvatski otoci*. Sastojao se od jedanaest predavanja i obilaska Muzeja antičkog stakla. Poradi nevremena otkazan je terenski obilazak otoka ugljana. Voditelji programa bili su viši savjetnici u Agenciji za odgoj i obrazovanje (Mario Mimica, dipl. ing. geografije, Marijana Šarlija, prof. i Sonja Burčar, prof.) i doc. dr. sc. Josip Faričić sa Sveučilišta u Zadru.

U radu seminara sudjelovala je oko 150 učitelja i nastavnika geografije u osnovnim i srednjim školama Republike Hrvatske. Plenarna izlaganja održali su prof. dr. sc. Ivo Šimunović (*Živjeti na otoku*), doc. dr. sc. Josip Faričić (*Hrvatski otoci u kontekstu (de)maritimizacije i jadranske (dez)orijentacije Hrvatske*), dr. sc. Sanja Klempić Bogadi i dr. sc. Sonja Podgorelec (*Starenje stanovništva i kvaliteta života na hrvatskim otocima*), prof. dr. sc. Damir Magaš (*Geografski potencijali razvoja općina Jelsa i Sućuraj na Hvaru*), prof. dr. sc. Vladimir Skračić (*Arhipelagos – novi iskorak akademske zajednice u otočni prostor*), doc. dr. sc. Srećko Favro: (*Razvoj sustava turističkih lučica na hrvatskim otocima*), dr. sc. Marica Mamut (*Geokološko vrednovanje reljefa otoka Pašmana*), Ante Blaće, prof. (*Vojno-geografsko značenje otoka Visa*), Lena Mirošević, prof. (*Promjene identiteta nekih hrvatskih otoka*), Jadranka Brkić Vejmelka, prof. (*Zadarski otoci – lice i naličje turističkog razvoja*) i dr. sc. Robert Lončarić (*Hidrogeografska osnova litoralizacije kvarnerskih otoka*).

DJELOVANJE CENTRA ZA ISTRAŽIVANJE KRŠA I PRIOBALJA SVEUČILIŠTA U ZADRU

Tijekom akademske godine 2009./2010. ostvaren je veći broj aktivnosti Centra za istraživanje krša i priobalja Sveučilišta u Zadru. Zbog neposredne povezanosti u prvom redu s temeljnim geografskim istraživanjima, rad Centra izravno je vezan ponajviše za Odjel za geografiju čiji djelatnici ostvaruju značajnu znanstvenoistraživačku djelatnost u prostoru krških i priobalnih regija Hrvatske. Posebno je važna i povezanost s drugim jezgrama i ustanovama koje se bave istraživanjima krških i priobalnih prostora u zemlji i inozemstvu. Pri tome valja istaknuti suradnju s Centrom za jadranska onomastička istraživanja Sveučilišta u Zadru te suradnju koju pojedini djelatnici Odjela za geografiju te istraživači Centra ostvaruju s Institutom za istraživanje krša u Postojni (Slovenija), School of Geological Sciences Universiti College Dublin (Irska), Laboratorijem za niske aktivnosti Instituta "Ruđer Bošković", Zavodom za fiziku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci itd.

Djelovanje Centra neposredno je povezano sa znanstvenoistraživačkim projektima koji su odobreni djelatnicima Sveučilišta, a neposredno su vezani za istraživanja krša i priobalja: *Geografske Osnove razvoja litoralnih regija Hrvatske* (voditelj red. prof. dr. sc. Damir Magaš), *Hrvatski priobalni egzokrški prostor – geomorfološke odrednice razvoja* (voditelj doc. dr. Dražen Perica), *Demogeografske odrednice razvoja hrvatskog priobalja* (voditelj prof. dr. sc. Martin Glamuzina) i *Društveno-geografska preobrazba priobalnih ruralnih prostora Sjeverne Dalmacije* (voditeljica prof. dr. sc. Željka Šiljković) u okviru znanstvenog programa: *Geografsko-krajobrazne odrednice razvoja hrvatskog priobalja i otoka* (voditelj red. prof. dr. sc. Damir Magaš). Također, važna je aktivna suradnja doc. dr. sc. Maše Surić na projektu *Recentni sedimenti i fosilni okoliši jadranskog priobalja* voditelja prof. dr. sc. Mladena Juračića s Geološkog odsjeka PMF-a u Zagrebu i aktivnosti u sklopu bilateralne međunarodne suradnje s Oddelkom za geografiju Univerze na Primorskom iz Kopra koju sa zadarske strane predvodi prof. dr. sc. Damir Magaš te s Oddelkom za geografiju Univerze v Ljubljani koju sa zadarske strane predvodi doc. dr. sc. Dražen Perica.

Unučelju, u okviru Centra istraživanja su otvorena svim znanstveno-nastavnim i znanstvenim djelatnicima Odjela za geografiju Sveučilišta, ali je njegovo djelovanje otvoreno i znanstvenom zanimanju i djelovanju i drugih znanstvenika Sveučilišta u Zadru, a u smislu vanjske suradnje i šire, kojima je složena problematika

razvoja hrvatskih obalnih regija u krškom prostoru objekt istraživanja, tj. primarni znanstveni interes. Rezultati istraživanja objavljeni su u različitim periodičnim i drugim publikacijama, na znanstvenim skupovima (Zagora između stočarsko-ratarske tradicije te procesa litoralizacije i globalizacije, Otoci Ist i Škarda i dr.), javnim predavanjima, a primjenjivani su i u nastavi većeg broja predmeta na preddiplomskom i diplomskom studiju geografije na Sveučilištu u Zadru.

S obzirom na slabe materijalne uvjete Centra, postignuta razina i širina znanstveno-istraživačkog rada bila je ograničena pa se nadamo da će u buduće opće prilike biti povoljnije, a rezultati još bolji.

DJELOVANJE HRVATSKOGA GEOGRAFSKOG DRUŠTVA ZADAR 2009.-2010.

Hrvatsko geografsko društvo – Zadar aktivno je nastavilo djelatnost u 2010. godini kroz različite vidove djelovanja: izdavaštvo, promicanje geografije u znanosti, struci i široj javnosti putem priređivanja javnih predavanja, nagrađivanje istaknutih pojedinaca i sl.

REDOVITA SKUPŠTINA

Dana 10. ožujka 2010. održana je redovita godišnja Skupština HGD – Zadar. Skupštinu je vodilo radno predsjedništvo u sastavu: prof. dr. sc. Damir Magaš, Dinko Marin prof., Ante Blaće, prof., Lena Mirošević, prof. i Goran Vuković, student Odjela za geografiju. Zapisnik je vodila Lena Mirošević, prof., tajnica Društva.

Na skupštini su usvojeni Izvještaj o radu HGD-a u 2009., te izvještaji o financijskom poslovanju i stanju u blagajni, koje su podnijeli predsjednik udruge i predsjedavajući Nadzornog odbora. Osim toga, usvojeni su Plan rada i Financijski plan za 2010. godinu.

Na Skupštini su podijeljene i godišnje nagrade *Federik Bartolačić Grisogono* u tri kategorije, za znanost, za promicanje geografije u osnovnim i srednjim školama te za najbolje studente na Odjelu za geografiju Sveučilišta u Zadru. Za ukupni doprinos razvoju geografije u Hrvatskoj priznanje je dodijeljeno prof. dr. sc. Tomislavu Šegoti, umirovljenom redovitom profesorom na Odsjeku za geografiju Prirodoslovnomatematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i članu suradniku HAZU od 1980. godine. Za razvoj geografije u Zadru te Zadarskoj i okolnim županijama ovo priznanje dobila je Ljiljana Prpić, prof., dugogodišnja nastavnica geografije u Gimnaziji Jurja Barakovića u Zadru. Kao najbolji studenti Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru nagrađeni su: Julijan Sutlović, student 2. godine (prosjeck 4,8), Ivan Tekić, student 3. godine (prosjeck 4,8), Josipa Kovačević, studentica 4. godine (prosjeck 4,8) i Marko Blaslov, student 5. godine (prosjeck 5,0). Nagrade je laureatima uručio predsjednik HGD-a Zadar prof. dr. sc. D. Magaš.

IZDAVAČKA DJELATNOST

Tijekom 2010. godine izašla su do početka srpnja dva broja časopisa *Geoadria* 14/2, zaostali broj iz prethodne godine, te 15/1 u kojima su objavljeni članci s Međunarodnoga znanstvenog skupa *Jadran – suvremena geografska problematika* koji je u povodu 15. obljetnice osnivanja Odjela za geografiju i 20. obljetnice osnivanja HGD – Zadar održan u Zadru 10.-12. rujna 2009. godine. U navedenim izdanjima *Geoadrije* ukupno je objavljeno 13 znanstvenih radova. Do kraja godine 2010. predviđen je izlazak i (ovog) redovitog broja 15/2.

PREDAVANJA

Kroz akademsku godinu 2009./2010. HGD – Zadar je nastavilo priređivati znanstvena, stručna i popularna predavanja koja su bila vrlo dobro posjećena od strane profesora, studenata, učenika, zainteresiranih građana i dr., i kvalitetno medijski popraćena (ukupno 7).

Dana 27. listopada 2009. priređeno je predavanje o 2. *hrvatskoj ženskoj ekspediciji na Himalaju* koje je održala sudionica ekspedicije Jana Mijailović.

Prof. Mirela Slukan-Altić s održala je 4. studenoga 2009. predavanje pod naslovom *Povijesna geografija Krke u kartografskim izvorima*.

Prigodno predavanje povodom obilježavanja godine astronomije održano je 16. prosinca pod naslovom *Novosti iz astronomije* voditelja Zvezdarnice u Višnjanu prof. Korada Korlevića.

Dana 22. siječnja 2010. prof. dr. sc. Darko Bakšić održao je predavanje pod naslovom *Kruberova – Voronyja najdublja jama svijeta*.

Predavanje pod nazivom *Gdje je središte svijeta?* održao je prof. dr. sc. Josip Faričić (10. ožujka 2010. godine).

Prof. dr. sc. Nenad Leder održao je 28. travnja 2010. predavanje pod naslovom *Poplavljivanje hrvatske obale*.

Predavanje gostujućeg profesora sa Sveučilišta u Olomoucu prof. dr. sc. Pavla Ptačka o njegovu boravku u Kini i Tibetu, tj. predavanje pod nazivom *China and Inner Tibet – Nature and People* održano je 26. svibnja 2010.

Predavanjima je prisustvovalo nekoliko stotina posjetitelja, a medijski su popraćena u dnevnom tisku, radiju i lokalnoj TV.

OSTALO

Članovi društva aktivno su se angažirali i na organizaciji i održavanju Ljetnoga državnog seminara – *Dani Josipa Roglića*, održanog u Zadru 30. i 31. kolovoza 2010. s okvirnom temom: *Hrvatski otoci*. Seminar je održan na Odjelu za geografiju Sveučilišta u Zadru. Tijekom 2010. godine Društvo je nastavilo suradnju sa srednjim i osnovnim školama u Zadru te je prigodnim publikacijama HGD-a nagradilo najbolje učenike na županijskim i državnim natjecanjima iz geografije i programa *Globe*.

Društvo je za svoje članove organiziralo 30. siječnja 2010. godine jednodnevni terenski obilazak spilje Modrič te sufinanciralo studentsko putovanje za studente geografije članove HGD-a u Belgiju u posjet Odjelu za geografiju Sveučilišta u Gentu.

Nastavljena je suradnja s Aktivom nastavnika geografije Zadarske županije, pojedinim srednjim i osnovnim školama, drugim geografskim društvima u Hrvatskoj, Zajednicom tehničke kulture Zadarske županije itd. Predstavnici HGD Zadar sudjelovali su na Godišnjoj skupštini središnjice HGD u Zagrebu, 7. siječnja 2010.

U radu udruge sudjeluje oko 50 stalnih i 250 vanjskih članova, uglavnom studenata, ali i ostalih građana grada Zadra i Županije. Članovi Društva sudjelovali su na raznim domaćim i inozemnim skupovima i kongresima na kojima su izlagali radove najčešće tematski vezane uz prostor Zadarske županije, Zadra, hrvatskog priobalja i sl. U suradnji s Geografskim odsjekom PMF-a u Zagrebu, Hrvatskim geografskim društvom i Odjelom za geografiju Sveučilišta u Zadru Društvo sudjeluje i u ostvarivanju projekta obrazovnog internet portala www.geografija.hr.

